

Alternative rurale

Noiembrie, 2007

FISM

kfW
BANKENGRUPPE

centrul
pro
comunitate

Buletin al rețelilor de beneficiari FISM în zonele de nord, centru și sud ale Republicii Moldova, editat de Centrul "Pro Comunitate", cu suportul financiar al Fondului de Investiții Sociale din Moldova, din sursele financiare oferite de Guvernul Republicii Federale Germania

Interviu de alternativă

pag. 1,3

LA FLOREȘTI APL CONSULTĂ OPINIA CETĂȚENILOR

Interviu cu Mihail Rusu,
președintele raionului Florești

Perspective rurale

pag. 4

LA COTOVSCOIE ELEVII ȘTIU SĂ ÎNVEȚE ȘI SĂ FACĂ SPORT

Renovarea Gimnaziului din s. Cotovscoie (UTAG) oferă noi oportunități elevilor

ABC-ul dezvoltării comunitare

pag. 6

URBANIZAREA RĂUȚELULUI SE AMÎNĂ

"Prima școală din Răuțel a fost deschisă în 1934 și era amplasată într-o casă mică. Ulterior a fost mutată într-o altă clădire care nu s-a păstrat. Pe locul ei avem de gând să plantăm un scuar".

Activități comunitare

pag. 9

ПРОЕКТ «РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНЫХ УСЛУГ В АТО ГАГАУЗИЯ»

В сентябре 2006 года в Республике Молдова стартовал проект «Развитие гражданского общества», реализуемый четырьмя Региональными Центрами: Комрат, Унгены, Единцы и Хынчешты.

În anul 2008, 130 mln. lei vor fi alocați de la bugetul de stat pentru proiecte regionale

În anul 2008, 130 mln. lei (1% din veniturile bugetului de stat) vor fi alocați susținerii dezvoltării regionale. Mihai Pop, ministrul Finanțelor, a precizat, într-o conferință de presă, că alocațiile vor viza realizarea unor proiecte economice și sociale importante în teritorii, mai ales, în zona rurală. "Suma este, deocamdată, mică, dar sperăm ca acumulările la bugetul de stat în următorii ani să ne permită să o majorăm. În afară de aceasta, sperăm să contribuie la realizarea unor proiecte regionale și investitorii străini și locali, care vor activa în parcurile industriale, trei dintre ei își vor lansa activitatea în timpul apropiat", a informat Pop, citat de Agenția INFOTAG. În anul viitor, bugetele unităților teritorial-administrative vor beneficia în total de transferuri de 2, 72 mld. lei de la bugetul de stat, pentru nivelare bugetară, cu 966 mln. lei (55%) mai mult decât în 2007, pentru acoperirea veniturilor ratate în urma aplicării cotei 0 la impozitul pe profitul întreprinderilor și din cauza majorării cheltuielilor la un locuitor. Tot în 2008, bugetele unităților teritorial-administrative vor primi transferuri cu destinație specială în sumă de 155 mln. lei, inclusiv 143 mln. pentru investiții, reparații și procurări. Pop a apreciat drept incorecte și nefondate opiniile expuse în ultimul timp la unele întruniri și în presă, potrivit cărora Guvernul ar fi influențat suma transferurilor prevăzute din bugetul de stat - 2008 către bugetele unităților teritorial-administrative în funcție de orientarea politică a consiliilor locale respective.

"Relațiile interbugetare sînt determinate de anumite norme, care au la bază cheltuielile medii ce revin la un locuitor din teritoriu, numărul populației, structura demografică a teritoriului, baza fiscală a acestuia și alți parametri. Acești parametri sînt transparenți, se publică pe site-ul Ministerului Finanțelor. În afară de aceasta, noi am coordonat proiectul bugetului cu toate autoritățile publice centrale și locale, la dezbateri au participat președinții de raioane și ele au început cu mult înaintea alegerilor locale. Din actualii președinți de raioane doar patru nu au participat la dezbateri, iar restul au avut posibilitatea să-și expună părerile", a subliniat el. Mihai Pop a mai spus că 97 mln. lei vor fi transferați, în 2008, de la bugetul de stat către bugetul mun. Chișinău, care după aplicarea cotei 0 a impozitului pe venit va rata venituri de circa 300 mln. lei.

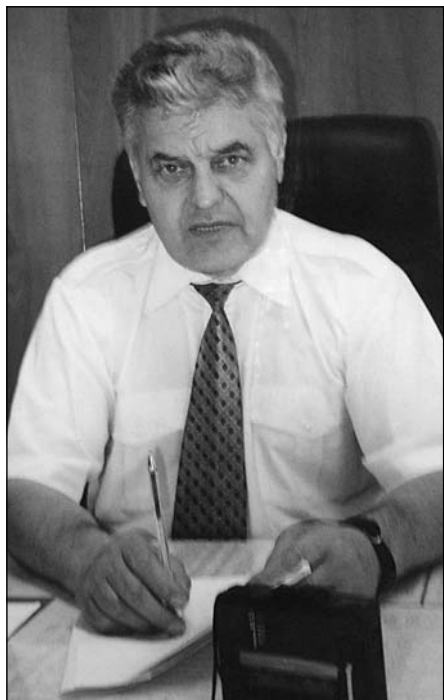

Mihai Pop,
ministrul Finanțelor

INFOTAG

La Florești APL consultă opinia cetățenilor

Interviu realizat cu Mihail Rusu, președintele raionului Florești

– Domnule Mihail Rusu, vă rugăm, pentru început, să ne relați despre participarea raionului Florești la programul CDD. Cîte localități rurale au fost implicate în acest proiect?

– Raionul Florești a participat la programul Community Driven Development (CDD) cu 12 localități din 16, adică acelea care au implementat proiecte în cadrul FISM-1. După desfășurarea concursului au ieșit învingătoare comunitățile care au obținut performanțe deosebite în soluționarea problemelor tineretului, a persoanelor în etate, crearea condițiilor îmbunătățite pentru copii, amenajarea teritoriului, ameliorarea mediului ambiant etc.

Astfel, au câștigat concursul următoarele localități: Băhrinești – „Gazificarea Grădiniței de copii”; Lunga – „Reparația parțială a Gimnaziului din localitate”; Ră-

duleni Vechi – „Reparația trotuarului din centrul satului”; Roșietici – „Construcția apeductului din sat”; Ștefănești – „Reparația Grădiniței de copii”.

De menționat că, pe lângă menținerea obiectelor renovate în stare bună, localitățile respective, prin intermediul asociațiilor obștești, ai căror membri lucrează cu sîrguință, au implementat și alte proiecte finanțate de USAID, IREX, Fondul Ecologic, Fundația Soros-Moldova.

– Ce proiecte au fost realizate în orașele raionului?

– Pe teritoriul raionului sînt amplasate 3 orașe: Florești, Ghindești și Mărculești, fiecare dintre acestea beneficiind de cîte un grant acordat de FISM. Din sursele financiare obținute se implementează următoarele proiecte: or. Ghindești – reparația Liceului

din localitate, în valoare de 885.000 lei, la care lucrările au fost deja finisate; or. Mărculești – construcția conductei de gaz din localitate și conectarea Centrului Comunitar, în sumă de 852.000 lei; or. Florești – reparația capitală a Grădiniței de copii nr. 9, în valoare de 1.303.513 lei.

– Cum se realizează în raion prevederile Programului Național de Reabilitare a Așezămintelor Culturale?

– Conform acestui program aplicat prin intermediul FISM-2, raionul Florești a beneficiat de o finanțare în valoare de 2.102.422 lei pentru reparația Casei de cultură din comuna Gura Camencii. Această localitate este situată de-a lungul traseului național Bălți – Șoldănești – Rîbnița, fiind

Continuare în pag. 3 ►

ONG în acțiune

Ministrul Justiției a prezidat o conferință în problema traficului de ființe umane

Vitalie Pîrlog, ministrul Justiției al Republicii Moldova, a prezidat, recent, la Strasbourg o conferință a Consiliului Europei, la care s-a dezbătut mecanismul de implementare a Convenției Europene cu privire la combaterea traficului de ființe umane.

Solicitat de presă, ministrul a spus că pentru R.Moldova este foarte importantă aplicarea acestei Convenții, dat fiind faptul că problema traficului de ființe umane este una actuală. «Grație eforturilor autorităților, mediului neguvernamental și colaborării internaționale, în ultimii ani acest fenomen s-a redus considerabil, dar unele manifestări răzlețe mai există. Întreaga Europă se confruntă cu problema

traficului de ființe umane, dovadă fiind și apariția Convenției respective. R.Moldova a fost primul stat care a ratificat acest instrument, demonstrându-și intenția de cooperare activă în domeniul combaterii traficului de ființe umane», a menționat Pîrlog.

Convenția va intra în vigoare pe 1 februarie 2008. Obiectivul Conferinței este de a discuta unele aspecte ce țin de mecanismul de control asupra implementării ei. Ministrul moldovean al Justiției a prezidat doar lucrările din prima zi. Este pentru prima dată când un ministru moldovean prezidează o conferință de un nivel atât de înalt.

INFOTAG

Comunicare socială

Un sistem informațional cu datele copiilor aflați în dificultate va fi lansat pînă la finele anului

Un sistem informațional automatizat care va conține date despre copiii din instituții de tip rezidențial și cei ce beneficiază de servicii sociale va fi lansat pînă la finele anului 2007.

Viorica Dumbrăveanu, șef de direcție în cadrul Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, a anunțat că la începutul anului 2008, baza de date va fi extinsă treptat la nivel național.

«Fiecare centru raional și municipiu va primi câte două calculatoare pentru furnizarea datelor de către responsabili de protecția copilului de la secțiile de asistență socială și de la direcțiile de învățămînt, tineret și sport. Cîte un calculator va fi pus în dotarea celor 67 de instituții de

tip rezidențial din țară», a spus Dumbrăveanu. De asemenea, dînsa a precizat că pînă în prezent a fost elaborat soft-ul sistemului, fiind procurate 137 de calculatoare și două servere pentru funcționarea lui. Proiectul urmează să fie aprobat de către Guvern.

Acțiunea se desfășoară în cadrul unui program al Uniunii Europene, implementat în Moldova de către reprezentanța UNICEF și TACIS.

În cele cca 60 de internate și case de copii din republică sînt instituționalizați 12 mii de copii. Peste 64 la sută dintre copii aflați în orfelinate sau case de copii au ambii părinți în viață, iar 85 procente din ei au cîte un părinte.

INFOTAG

Oferirea de alternative tinerelor femei de la sate

O sută douăzeci de femei tinere, cu vîrste cuprinse între 18-25 de ani, din suburbiile rurale ale municipiilor Bălți și Chișinău au beneficiat, în lunile octombrie-noiembrie curent, de instruire și angajare în rețeaua magazinelor alimentare Fourchette.

Proiectul „Generarea Locurilor de Muncă Fourchette”, implementat în Bălți și Chișinău, reprezintă un program de creare a locurilor de muncă cu scopul de a oferi alternative tinerelor femei de la sate, supuse unui risc înalt de a fi traficate. Aceste proiecte oferă tinerelor femei social-vulnerabile instruire personală și angajare garantată, drept alternativă plecării peste hotare. În același timp, proiectele respective implică companiile comerciale mari și mijlocii în inițiative de responsabilitate socială.

Respectiva inițiativă este una din numeroasele abordări noi, neobișnuite și de succes în combaterea traficului de femei din Moldova, lansată de Catholic Relief Services (CRS) și partenerii săi. Ea a beneficiat de sprijin financiar din partea Departamentului Muncii al SUA, Guvernului Republicii Moldova, Cooperării Austriece pentru Dezvoltare, precum și a programului „Noi Perspective pentru Femei” al Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională.

DECA-press

Instruire

Cooperarea autorităților cu societatea civilă nu este suficient de dezvoltată

Procesul de cooperare dintre autorități și societatea civilă, chiar dacă s-a dezvoltat în ascendentă, rămîne insuficient și implică un număr limitat al organizațiilor societății civile, susține președintele parlamentului, Marian Lupu.

În cadrul mesei rotunde «Mediul de activitate al organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova și măsuri legislative necesare pentru perfecționarea lui», spicherul a apreciat că «Însuși procesul de cooperare este o relație ce trebuie în continuare dezvoltată pentru a avea în permanență certitudinea că interesele cetățenilor sînt promovate pe agenda publică»; că «nivelul interesului și al participării din partea sectorului neguvernamental față de procesul decizional este unul competent, însă, cu regret, insuficient de activ».

Marian Lupu a amintit că, acum doi ani, a fost adoptată concepția de cooperare cu societatea civilă, «experiența ultimilor 2 ani demonstrînd că decizia de a consulta mai insistent potențialul intelectual al societății civile a fost una corectă, iar societatea civilă a reprezentat și continuă să reprezinte un barometru al proceselor legislative, care se bazează pe neutralitate politică față de legislația ce urmează a fi adoptată».

Spicherul s-a pronunțat pentru perfecționarea cadrului legislativ cu privire la asociațiile obștești, menționînd că «legislația națională ce vizează sectorul neguvernamental s-a cristalizat haotic și fragmentar, fără o abordare complexă și de ansamblu a întregului spectru de probleme cu care se confruntă acest sector».

INFOTAG

Planul de acțiuni de protecție a mediului se implementează doar în raionul Ștefan Vodă

Ștefan Vodă este singurul raion din R. Moldova, în care se aplică Planul de Acțiuni de Protecție a Mediului (PLAM).

Tatiana Marin, președintele organizației teritoriale Ștefan Vodă a Mișcării Ecologiste din Moldova, a declarat joi, la seminarul «Planificarea acțiunilor de protecție a mediului la nivel local», că această realizare se datorează atât autorităților locale, cît și populației, care conștientizează importanța elaborării și imple-

mentării planului. «PLAM-ul raionului Ștefan Vodă prevede rezolvarea problemelor legate de biodiversitate, resurse acvatice, aer, sol și deșeuri menajere, și urmează să fie realizat pînă în anul 2015», a precizat Marin.

Din cele 24 de proiecte elaborate pentru diferite localități ale raionului, 9 sînt în derulare, datorită finanțărilor (50 mii euro) oferite de Guvernul Olandei, prin intermediul Centrului Regional de Mediu.

INFOTAG

Asistență socială

Raport alternativ privind implementarea convenției ONU în domeniul familiei și copilului

Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF) va elabora Raportul alternativ privind implementarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului în Moldova.

Mariana Ianachevici, directorul APSCF, a spus că alianța a primit invitația de la Comitetul ONU pentru drepturile copilului de a realiza acest raport alternativ. «În octombrie 2007, Guvernul Moldovei a prezentat un raport privind implementarea convenției. Noi nu dorim să criticăm Guvernul, ci să reflectăm în documentul nostru, eventual, unele aspecte care lipsesc, să elaborăm sugestii ce ar putea ajuta autoritățile să planifice mai bine activitățile în domeniul protecției copilului și a familiei. Raportul va fi elaborat în baza mai multor întruniri, care vor avea loc la Chișinău și în alte localități ale țării. În premieră, vom consulta opinia copiilor vizavi de cum sînt respectate drepturile lor, dar și vom dezbate public situația copiilor din Moldova și eforturile care se depun pentru implementarea Convenției», a menționat Ianachevici.

INFOTAG precizează: APSCF întrunește 103 ONG-uri naționale și locale și a fost constituită în 2002. Scopul alianței este de a spori participarea actorilor sociali la dezvoltarea și

promovarea politicilor și practicilor sociale axate pe copil și familie. Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului a fost adoptată la 20 noiembrie 1989. Moldova a aderat la ea în decembrie 1990.

INFOTAG

Apariții editoriale

Centrul Pro Comunitate
Programul pentru Granturi Mici 2006
Banca Mondială, Oficiul din Republica Moldova

Ghid pentru Rețelele de Suport Reciproc

Ghidul pentru Rețelele de Suport Reciproc

Recent, a văzut lumina tiparului *Ghidul pentru Rețelele de Suport Reciproc*. Lucrarea a apărut în cadrul Proiectului „Îmbunătățirea calității vieții familiilor vulnerabile din raionul Ștefan Vodă, prin crearea rețelelor de ajutor reciproc”, implementat de Centrul Pro Comunitate și finanțat de Banca Mondială, Oficiul din Moldova, prin Programul de granturi mici, 2006.

Ghidul este destinat, în egală măsură, asistenților sociali, lucrătorilor APL, ONG-urilor active în domeniul social, și, nu în ultimul rînd, familiilor vulnerabile, care consideră că

unindu-și eforturile ar putea să rezolve mai multe probleme cu care se confruntă.

Proiectul presupune crearea unor grupuri de suport reciproc, *Ghidul* avînd drept scop facilitarea organizării activității acestora, înglobînd informații utile despre: Ce este o rețea sau un grup de ajutor reciproc? Care este structura și funcțiile rețelei? Cum poate fi organizat un grup sau o rețea de ajutor reciproc? Ce ne oferă rețeaua de suport reciproc? Ce drepturi sociale avem? etc.

Așa cum proiectul respectiv are ca beneficiari direcți familiile vulnerabile, cu acces redus la informație și alte servicii prestate populației, în partea finală a *Ghidului* sînt prezentate datele de contact ale organizațiilor și instituțiilor la nivel local și central care pot oferi un sprijin real grupurilor de suport reciproc.

Alternative
rurale

Buletin al rețelelor de beneficiari FISM în zonele de nord, centru și sud ale Republicii Moldova, editat de Centrul "Pro Comunitate", cu suportul financiar al Fondului de Investiții Sociale din Moldova, din surse financiare oferite de Guvernul Republicii Federale Germania.

Buletinul a fost elaborat cu asistența tehnică acordată de Fondul de Investiții Sociale din Moldova

Responsabil de ediție: Eduard Balan
Redactor stilizator: Maria Balan
Reporter: Oxana Traci-Bănăruș, Rodica Cărnici, Eugen Urban, Dmitri Popozoglo, Rodica Kirilovskaia, Victor Koroli, Ion Braga, Ion Vîrlan

Tipar executat la Combinatul Poligrafic din Chișinău
Tiraj: 3000 exemplare
Comanda 72591

◀ *Continuare din pag. 1*

formată din trei sate: Gvozdova, Gura Camencii, Bobulești, cu un număr impunător al populației. Sperăm că odată cu renovarea locașului de cultură populația se va bucura de servicii sociale îmbunătățite. La moment sînt finisate lucrările de reparație, se efectuează conectarea Casei de cultură la conducta de gaze naturale și apeduct.

– **Cîte instituții de învățămînt, inclusiv de nivel preșcolar, au beneficiat de asistență din proiecte?**

– Copiii sînt viitorul nostru și, din această cauză, este de datoria fiecăruia să ne aducem aportul la formarea lor ca personalitate, ca membri ai societății. Or, acest lucru se poate obține prin educația în familie și în cadrul instituțiilor de învățămînt. De calitatea procesului instructiv-didactic și de condițiile în care se desfășoară acesta va depinde dezvoltarea copiilor. De aceea, din momentul demarării colaborării noastre cu FISM, majoritatea surselor financiare au fost alocate pentru renovarea instituțiilor școlare. Astfel, 17 școli din localitățile Roșietici, Prodănești, Izvoare, Trifănești, Cuhureștii de Jos, Japca, Ștefănești, Băhrinești, Ciutulești, Serbești, Zăluceni, Alexeevca, Ion Vodă, Ghindești, Domulgeni au beneficiat de investiții pentru reparație. Pe lîngă suportul financiar direct, aceste școli implementează cu succes Programul educațional „Pas cu Pas”, pentru realizarea lui fiind amenajate clase speciale, dotate cu mobilier și materiale didactice necesare.

– **Ce obiective și-a propus conducerea raionului atunci cînd FISM și-a anunțat începerea activităților?**

– Obiectivul de bază trasat de către conducerea raionului la începutul colaborării cu FISM l-a constituit utilizarea cît mai eficientă a surselor financiare alocate. Pentru aceasta, în 2005, Consiliul raional a creat un centru pentru gestionarea investițiilor și asigurarea durabilității investițiilor. Acest centru stabilește relații de colaborare a finanțatorilor cu beneficiarii locali, ajută părțile să identifice problemele prioritare, acordîndu-le sprijin și asistență tehnică.

– **Cum se reușește implicarea cetățenilor în elaborarea și aplicarea proiectelor?**

– Este relevant faptul că fără participarea populației astăzi e foarte greu de soluționat vreo problemă stringentă a localității. Din fericire, populația a conștientizat acest lucru, astfel încît, atunci cînd apare posibilitatea obținerii unui grant populația se adună să

discute, fiind foarte activ în depistarea celei mai acute probleme a comunității. De menționat că și contribuția populației a devenit mai ușor de colectat, căci toți au înțeles că este cu mult mai bine să adaugi un leu la cei trei care vin din exterior.

– **Ce impact asupra vieții raionului au proiectele implementate?**

– În prezent de servicii social-economice îmbunătățite beneficiază peste 65% din populația satelor, unde au fost implementate proiecte. Este important că cetățenii acestor comunități sînt satisfăcuți de calitatea serviciilor menționate, în special copiii, iar sătenii au obținut experiență și capacități de a aplica proiecte noi. De exemplu, în satul Roșietici, după realizarea cu succes a unui proiect finanțat de FISM - care a constituit o „școală” pe care locuitorii au absolvit-o cu brio - au fost implementate încă 10 proiecte în diverse domenii.

– **Cît de receptive sînt autoritățile publice raionale la oportunitățile atragerii investițiilor din proiecte?**

– Cu regret, bugetul raional nu ne permite rezolvarea tuturor problemelor cu care se confruntă localitățile raionului nostru, de aceea asistența oferită de organizațiile finanțatoare este binevenită. Sîntem permanent în căutare de investitori cu ajutorul cărora am putea soluționa mulțimea de probleme pe care le avem. Actualmente, Consiliul raional Florești a creat toate condițiile pentru atragerea investițiilor din proiecte și este deschis pentru o colaborare cît mai prodigioasă cu ei. În prezent se duc negocieri cu doi investitori străini pentru construcția în raion a două mini fabrici.

– **Ce întreprind autoritățile raionului Florești pentru a spori activismul social al cetățenilor și pentru a-i mobiliza în identificarea și soluționarea problemelor comunităților?**

– Evident, pentru o schimbare spre bine a mentalității populației ea trebuie implicată în procesul de luare a deciziilor. Din aceste considerente, Administrația Publică Locală se consultă cu localnicii în programele pe care le implementează. Astfel, schimbarea se va produce negreșit. Ne-am convins de multe ori de acest lucru, realizînd în comun cu cetățenii și agenții economici diferite proiecte.

– **Cum apreciați colaborarea cu organismele finanțatoare? Ce exemple de colaborări de succes puteți menționa?**

– Fără o colaborare cu organismele finanțatoare este dificilă soluționarea multor probleme. În prezent Consiliul raional Florești împreună cu primăriile, ONG-urile locale conlucrează cu: USAID, UNICEF, Soros-Moldova, Centrul CONTACT, IREX, Fondul Ecologic ș.a. De exemplu, cu sprijinul financiar al IREX, a fost reparat acoperișul azilului de bătrîni din satul Căprești. Tot aici, cu susținerea unei organizații din Olanda, în prezent se efectuează reparația capitală a clădirilor azilului. De asemenea, satul Nicolaevca este implicat într-un proiect cîștigat de la centrul CONTACT prin intermediul căruia vor fi procurate mai multe seturi de mobilă pentru școala din localitate.

De menționat este faptul încadrării Consiliului raional Florești în proiectul UNICEF UE/TACIS. În rezultatul derulării acestuia au fost reintegrați 39 de copii în 25 de familii, iar în 9 familii au fost prevenite cazurile de plasare a copiilor în instituțiile rezidențiale.

Acestea sînt doar cîteva exemple concludente de conlucrare a localităților raionului cu organizațiile donatoare la care Consiliul raional și-a adus aportul prin sprijinul financiar la colectarea contribuției sau la acordarea serviciilor de consultanță.

– *Vă mulțumim.*

A dialogat Eduard BALAN

Costuleni – un sat model al raionului Ungheni

La 27 octombrie curent, în satul Costuleni, raionul Ungheni, a avut loc inaugurarea oficială a unui nou sistem de alimentare cu apă potabilă. La acest eveniment au participat atît beneficiarii direcți, locuitorii satului, autoritățile locale,

cît și o delegație din partea conducerii raionului. Importanța deosebită a apeductului pentru comunitate a fost menționată în cadrul festivității de deschidere, fiind evidențiat aportul tuturor părților implicate în implementarea cu succes a acestui proiect.

Astfel, în numele localnicilor, președintele Asociației de Beneficiari din satul Costuleni, doamna Lidia Munteanu, a evidențiat rolul deosebit a asigurării cu apă a sătenilor și a menționat că a fost soluționată una dintre cele mai dificile probleme ale comunității.

Apa din marea majoritate a fîntînilor din satul Costuleni nu corespunde cerințelor sanitar-epidemiologice, iar grație implementării cu succes a proiectului de asigurare a localității cu apă, situația s-a schimbat radical: comunitatea beneficiază de apă de calitate și, pe deasupra, au fost create cinci locuri de muncă.

Primarul de Costuleni, Veaceslav Obor, a menționat aportul

Comisiei Europene în schimarea lucrurilor în bine și a declarat că asemenea proiecte se încununează cu succes numai dacă comunitatea se implică activ și responsabil. În cazul Costulenilor, sătenii au participat la săparea tranșelor pentru țevile de apă, la construirea zonelor de protecție sanitară etc. De asemenea, domnul Obor a menționat că, în cadrul construirii apeductului, s-a realizat conectarea la rețelele de apă și canalizare a instituțiilor cu destinație socială. Astfel, conectarea școlii și grădiniței la rețeaua de aprovizionare centralizată cu apă potabilă a condiționat ameliorarea considerabilă a condițiilor de muncă ale angajaților, s-a îmbunătățit

procesul instructiv-educativ, copiii beneficiază de condiții mult mai bune, iar părinții sînt mulțumiți că micuții lor sînt în siguranță.

În pofida timpului nefavorabil, locuitorii satului s-au bucurat din plin de darea în

exploatare a apeductului și, responsabili de soarta proiectului, au declarat că vor asigura durabilitatea acestuia, ceea ce va permite și generațiilor viitoare să se bucure de avantajele rezultate din construirea apeductului în satul Costuleni.

Guvernul Japoniei va oferi Moldovei un grant pentru utilizarea centrului de mecanizare agricolă

Guvernul Japoniei va oferi Moldovei un grant de 530 mln. Yeni (\$4,7 mln.), pentru achiziționarea tehnicii și echipamentului necesar centrului de mecanizare a agriculturii, după ce ministrul moldovean al Agriculturii și industriei alimentare, Anatol Gorodenco, și ambasadorul Japoniei în R. Moldova, Mutsuo Mabuci, au încheiat acordul respectiv, sub forma unui schimb de note.

Din anul 2000, Japo-

nia oferă republicii noastre finanțări nerambursabile pentru creșterea producției agricole în cadrul proiectului 2kr. Cu aceste finanțări și pe banii fondului de parteneriat au fost cumpărate peste 2800 de unități de tehnică agricolă, care au fost oferite în leasing fermierilor moldoveni. Cu o parte din fonduri la Chișinău a fost construit un centru de instruire în mecanizarea agricolă, la care mecanizatorii sînt învățați să lucreze

cu tehnica nouă. Centrul a fost construit în martie 2007 și acum, cu sprijinul japonez, urmează să fie dotat în vederea desfășurării de ore teoretice și practice. Se prevede că centrul va instrui circa 1600 de persoane anual. INFOTAG precizează: Japonia a oferit Moldovei finanțări nerambursabile, pe bază bilaterală și multilaterală, în valoare totală de aproape \$47 mln.

INFOTAG

Lansarea schemei de granturi Phare CBC 2007 pentru Programul de Vecinătate România - Moldova

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor a lansat licitația deschisă de proiecte pentru schema de granturi Phare CBC 2007, Prioritatea 1 – Dezvoltare Economică și Socială, a Programului de Vecinătate România-Republica Moldova. Bugetul disponibil din fondurile Phare și cofinanțarea națională, asigurată de Guvernul României, pentru această licitație este de 10,134 milioane Euro.

Pe această prioritate a pro-

gramului pot depune proiecte autoritățile publice locale și organizațiile nonguvernamentale care sînt înregistrate și funcționează în zona de graniță dintre România și Republica Moldova care cuprinde județele: Botoșani, Iași, Vaslui și Galați.

Proiectele comune ce pot fi depuse trebuie să urmărească: protecția mediului și a naturii, managementul teritoriului și al frontierei, dezvoltarea economică locală, dezvoltarea

turismului, educația și serviciile sociale.

Ghidul Solicitantului care definește condițiile de eligibilitate pentru această licitație de proiecte este disponibil la sediul Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Iași, Str. Sărării nr. 171A, Iași, România, tel: 0232 270646, fax: 0232 260646, e-mail: office@brciasi.ro, sau la următoarea adresă de internet: www.mdpl.ro.

INFOTAG

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare

Satul Călmățui are un nou sistem de alimentare cu apă potabilă

Recent, în satul Călmățui, raionul Hîncești a avut loc inaugurarea oficială a unui nou sistem de alimentare cu apă potabilă. Acest sistem a fost construit în cadrul programului Apă și Canalizare (WatSan) al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și va livra apă la aproape 400 dintre gospodăriile satului și la patru instituții.

Proiectul a fost finanțat de Elveția, în parteneriat cu Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare și municipalitatea satului. Costul proiectului este estimat la 208.000 euro. SDC și Cooperarea Austriacă au contribuit cu câte 95.000 euro, iar municipalitatea Călmățui și populația locală cu 18.000 euro. Beneficiarii au contribuit de asemenea cu peste 1.300 zile de muncă, inclusiv prin participarea la săparea tranșelor pentru țevile de apă, construirea zonelor de protecție sanitară și a camerelor pentru conectare individuală în fiecare gospodărie, alte lucrări.

Noua rețea de alimentare constă din:

- Camere de colectare a apei unite cu țevi de drenaj, cu un debit de 260 m³/zi;
- Trei rezervoare metalice cu volumul total de 125 m³;
- O stație de pompare;
- O rețea magistrală de 20 km de țevi (Ø25-160 mm);
- 393 conectări individuale.

Asociația locală a consumatorilor a primit din partea primăriei satului concesiunea de a opera noul sistem de alimentare cu apă. Una dintre sarcinile asociației prevede independența din punct de vedere financiar și asigurarea durabilității sistemului de apă.

Programul SDC Apă și Canalizare, lansat în Moldova în 2001, contribuie la construirea și îmbunătățirea sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă și de canalizare în regiunile rurale, cu participarea autorităților și implicarea activă a populației locale.

Gheorghii Cebanov,
Directorul Gimnaziului

La Cotovscoie elevii știu să învețe și să facă sport

Anii de tranziție și-au lăsat amprenta și asupra comunității noastre, în această perioadă scăzând nivelul de trai al populației și, practic, fiind abandonate instituțiile de menire socială. O asemenea stare de lucruri, evident, pune în pericol dezvoltarea societății noastre, îndeosebi în situația în care nu se acordă atenția cuvenită gim-

naziilor, liceelor și grădinițelor. În cazul gimnaziului din satul Cotovscoie (UTAG), ne străduim să facem față cerințelor, lucrările de reparație fiind executate cu ajutorul autorităților publice locale, a părinților etc. Dar aceste eforturi nu erau suficiente pentru a asigura pe deplin condiții decente pentru studii, deoarece mijloacele financiare eliberate ajungeau doar pentru strictul necesar. „Din această cauză, obținerea și implementarea cu succes a proiectului de reconstrucție a gimnaziului nostru a condiționat schimbarea radicală a stării de lucruri. Astfel, au fost efectuate lucrări de reparație a acoperișului, a fost schimbată podeaua, a fost renovat sistemul de încălzire etc. În cadrul proiectului am reușit să schimbăm și cazangeria, cea veche, uzată moral și depășită tehnic, solicitându-ne prea multe cheltuieli. Grație cazangeriei noi, în gimnaziu este cald și, plus de aceasta, ne permite să economisim importante surse financiare”, ne-a mărturisit directorul Gimnaziului, Gheorghii Cebanov.

Îmbunătățirile survenite de pe urma implementării proiectului de renovare a gimnaziului au fost evidențiate și de către angajații tehnici ai instituției. Astfel, doamna Uzun ne-a relatat că astăzi dispune de condiții mult mai bune de muncă. Acoperișul nu mai curge și, prin urmare, nu plouă nici în sălile de studiu. În sezonul rece al anului elevii nu mai îngheață de frig, ci își lasă hainele la vestiare și frecventează orele cu mare plăcere. Datorită lucrărilor efectuate, personalul tehnic dispune de condiții mult mai bune de muncă, ceea ce ne permite să menținem un grad sporit de ordine și curățenie”, a declarat domna Ana Uzun.

Implementarea cu succes a proiectului de renovare a gimnaziului a permis antrenarea elevilor în diferite activități extracurriculare, precum cercuri de interes și secții sportive. Astfel, în cadrul gimnaziului activează o secție de lupte libere, la care s-au înscris atît băieți, cît și fete. Antrenorul Ilia Deliceban ne-a relatat că conducerea gimnaziului în permanență a acordat o atenție sporită includerii elevilor în activitățile sportive, domnul director fiind și el pasionat de luptele libere. Asistînd la un antrenament al elevilor, am remarcat sîrguința de care dau dovadă discipolii dlui Deliceban, care, la antrenamente, vor să învețe cît mai multe procedee de luptă. Pentru a ne demonstra cele ce au însușit, unul din tinerii luptători a executat un salto-mortale, demn de liderii echipei naționale de gimnastică sportivă.

Eduard BALAN

Crearea posibilităților de acces în edificiile publice a persoanelor cu dizabilități locomotorii

Premierul Vasile Tarlev a cerut ministerelor și altor autorități ale administrației publice centrale să evalueze edificiile publice din Moldova sub aspectul accesului în acestea a persoanelor cu dizabilități locomotorii.

Potrivit prim-ministrului, în majoritatea instituțiilor de

învățămînt, în special superior, precum și în alte instituții publice nu sînt create condiții necesare pentru accesul persoanelor cu dizabilități locomotorii. Tarlev a declarat că astfel acestor persoane le sînt încălcate drepturile, evidențînd că în aspectul accesibilității pentru invalizi trebuie să corespundă

și ascensoarele din edificiile publice.

Vasile Tarlev a cerut ca nici un edificiu nou construit să nu fie dat în exploatare fără avizul Asociației invalizilor din Moldova privind crearea condițiilor necesare acestor categorii de cetățeni.

DECA-press

O organizație americană a donat 250 de cărucioare pentru persoane cu dizabilități locomotorii

Organizația americană «Biserica lui Isus Hristos și a Sfinților Zilelor din Urmă» a donat 250 de cărucioare pentru persoane cu dizabilități locomotorii din R. Moldova. Acțiunea a avut loc la Centrul Republican experimental de protezare, ortopedie și reabilitare din Chișinău.

Vasile Ouatu, managerul centrului, a declarat că donația va îmbunătăți situația a 250 de invalizi cu dizabilități locomotorii, pentru care cărucioarele reprezintă unica salvare. Acum, 415 persoane așteaptă să fie asigurate cu cărucioare. Ouatu a informat că, în ultimii 4 ani, această organizație a mai donat alte 1500

de cărucioare, iar pînă la sfîrșitul anului mai intenționează o donație de 250 de cărucioare.

Un autocar cu 40 de cărucioare și alte articole ortopedice, care se îndrepta în regunea din stînga Nistrului, a fost întors de la vamă de către miliția transnistreană.

INFOTAG

Comisia Europeană: Investiții în calitatea vieții

Veaceslav OBOR,
Primar

Costuleni, r-l Ungheni

Există mai multe legende privind denumirea satului Costuleni: potrivit uneia dintre ele, satul își poartă numele de la fiica boierului descălecător, pe care o chema Ileana. Pentru mîna fiicei sale boierul le cerea peștorilor un preț atât de mare, încît tinerii amorezați, întîlnindu-se, se întrebau reciproc „cît costă Ileana?”. Conform altei versiuni, denumirea provine de la numele unui fost proprietar al moșiei satului, un oarecare Costea sau Costul. În arhive, satul Costuleni este atestat într-un document din 12 noiembrie 1605.

Lidia Munteanu, președintele Asociației de Beneficiari: „Problema asigurării cu apă potabilă a localităților este una deosebit de acută. Apa din marea majoritate a fîntînilor din satul Costuleni nu corespunde cerințelor sanitar-epidemiologice. Din această cauză, au avut loc și întîmplări nefericite, precum, bunăoară, atunci cînd mai mulți copii s-au îmbolnăvit de hepatita A, iar grădinița a fost închisă. Grație implementării cu succes a proiectului de asigurare a localității cu apă, situația s-a schimbat radical: comunitatea beneficiază de apă de calitate și, pe deasupra, au fost create cinci locuri de muncă”.

Elena Rudico, beneficiar: „Pînă mai ieri, aduceam apa cu căldările, de la un izvor îndepărtat. Mama mea, fiind în etate, se ducea cu o sticlă, căci nu-i ajungeau puteri pentru o căldare. Astăzi ne bucurăm că avem apă pentru toate cele necesare. Le sîntem recunoscători celor care au finanțat construirea apeductului și avem doar vorbe bune pentru ei”.

Vera Bulat, directoarea grădiniței: „Conectarea grădiniței la apeduct a constituit un adevărat eveniment pentru instituția noastră. Grație acestui fapt, s-au îmbunătățit considerabil condițiile de muncă ale angajaților. Acum putem acorda mai multă atenție procesului instructiv-educativ, micuții beneficiază de condiții mult mai bune, iar părinții sînt mulțumiți că copiii lor sînt în siguranță”.

Alexandra și Mihai Rudico, beneficiari, pensionari: „Am fost conectați la apeduct acum o săptămînă. Precum vedeți, avem în ograda o fîntînă, dar au fost efectuate cercetări de laborator ale calității apei și s-a descoperit că apa nu corespunde normelor

- **Populația:** circa 3 000 persoane, inclusiv 900 copii.
- **Cea mai stringentă problemă soluționată:** aprovizionarea cu apă și construcția rețelei de canalizare.
- **Costul subproiectului:** peste 2 500 000 lei.
- **Contribuția comunității:** 376 686 lei.
- **Lucrări civile executate:** construite circa 11 400 m rețele de aprovizionare cu apă, 238 m rețele de canalizare, renovate două fîntîni arteziene, amenajate două zone de protecție, instalată o stație de epurare a apei, școala conectată la apeduct și la stația de epurare etc.
- **Extinderea subproiectului:** au fost conectate la apeduct și la stația de epurare grădinița și Centrul de sănătate.
- **Beneficiari:** toți locuitorii satului, care au obținut acces la servicii sociale îmbunătățite.

sanitar-igienice. Unde mai pui că sîntem bătrîni și ne este greu să scoatem apa din fîntînă. Iar cu apeductul, avem apă berechet pentru toate cele trebuincioase gospodăriei. Bucuria noastră o împărtășim cu copiii și cu nepoții, care tocmai au venit în vizită”.

Valentina Rudico, fiica Alexandrei și a lui Mihai: „Ne bucurăm nespus de mult că părinții noștri au acces la apeduct și așa zice că această apă curată le adaugă ani de viață. Vreau să menționez faptul că părinții, ambii pensionari, au sclipuit bănuț cu bănuț ca să achite cota de participare și taxa pentru conectare. Acest exemplu ilustrează un adevăr evident: conectarea la apeduct este pe puterea tuturor categoriilor de cetățeni și apa curentă într-o gospodărie de oameni simpli nu este un lux, ci o necesitate”.

Ala Cogîlnicenco, beneficiar: „Ne-am construit casa în această parte a satului și nu aveam apă potabilă. Vechiul apeduct a ieșit din uz, iar fîntînile seacă des. De obicei, fierbeam apa, căci altfel nu o puteam consuma. Uneori, calitatea apei era atît de proastă, încît nici nu puteam spăla cu ea. Astăzi avem apă foarte bună, atît pentru consum, cît și pentru necesitățile casei. De cînd ne-am tras apă, pot să mă mîndresc cu grădina de legume și zarzavaturi”.

Leonid CATERA,
Primar

Brînza, r-l Cahul

Din cele mai vechi timpuri, oamenii țineau dobitoace, condițiile climatice fiind deosebit de prielnice oieritului. Datorită acestei îndeletniciri, proprietarii de turme au început să facă negoț cu brînză de oi. Cu trecerea anilor, fiind întrebați unde merg, mușterii răspundeau: „la brînză”, de aici provenind actuala denumire a localității. Primele atestări istorice ale satului datează cu începutul secolului XVII.

Leonid CATERA, primar: „Situată în stepa Bugeacului, localitatea Brînza s-a confruntat dintotdeauna cu problema apei potabile. Pe timpurile URSS-ului, aici funcționa un apeduct, dar, pe parcursul ultimelor decenii, acesta a degradat și nu mai satisfacea necesitățile cetățenilor. Din aceste considerente, includerea localității noastre în proiectul de renovare și extindere a apeductului, finanțat de către Comisia Europeană, constituie un adevărat motiv de bucurie pentru locuitorii satului. Darea în exploatare a apeductului a îmbunătățit considerabil condițiile de viață ale sătenilor. În acest context, vreau să remarc munca depusă de către fostul primar, Dumitru Grămadă, care a contribuit enorm la

pregătirea și lansarea proiectului. Cetățenii au conștientizat necesitatea renovării apeductului și au colectat în termenele stabilite contribuția locală. Astăzi, autoritățile locale colaborează eficient cu sătenii pentru a asigura durabilitatea proiectului, extinderea apeductului către beneficiari fiind realizată cu forțele proprii”.

Dumitru Grămadă, ex-primar: „La etapa incipientă a proiectului, a fost consultată opinia locuitorilor cu scopul de a identifica principala problemă, care nu mai suporta amîinare. Sătenii s-au pronunțat pentru renovarea apeductului, fiindcă cea mai gravă problemă era criza de apă potabilă. Obiectivul fiind determinat, s-a purces la strîngerea contribuției. Autoritățile locale s-au bucurat de susținerea cetățenilor și, cu eforturi comune, proiectul a fost realizat cu succes. Țin să subliniez faptul că lucrările în cadrul proiectului au fost executate calitativ și în termenele fixate în contract, contractorul oferind garanție pentru lucrările operate. Astfel, darea în exploatare a apeductului a încununat o etapă de dezvoltare a satului Brînza”.

Nicolae Nicolaenco, președintele Asociației de Beneficiari: „Pînă la demararea proiectului, au fost realizate lucrări de testare a calității apei în fîntînile satului și s-a demonstrat că aceasta nu corespunde cerințelor sanitar-epidemiologice. Mai mult decît atît: pe timp de vară, debitul fîntînilor scade drastic și oamenii scot apă în două cu mîl. Singura ieșire din situația creată a

- **Populația:** circa 2 350 persoane, inclusiv 785 copii.
- **Cea mai stringentă problemă soluționată:** aprovizionarea cu apă și construcția rețelei de canalizare.
- **Costul subproiectului:** peste 2 500 000 lei.
- **Contribuția comunității:** 375 676 lei.
- **Lucrări civile executate:** construite peste 8 000 m rețele de aprovizionare cu apă, 75 m rețele de canalizare, o fîntînă arteziană, renovate două fîntîni arteziene, amenajate două zone de protecție, instalată o stație de epurare a apei, școala și grădinița conectate la apeduct și la stația de epurare etc.
- **Extinderea subproiectului:** construcția suplimentară a 2 000 m rețele de apeduct.
- **Beneficiari:** toți locuitorii satului, care au obținut acces la servicii sociale îmbunătățite.

fost renovarea și extinderea apeductului. Astăzi, locuitorii satului Brînza beneficiază de apă de calitate, întreaga comunitate depunînd eforturi pentru a asigura durabilitatea proiectului”.

Maria Bichir, director-adjunct, Liceul Teoretic „Gh. Coșbuc”: „În cadrul proiectului liceul nostru a fost conectat la rețeaua de asigurare centralizată cu apă potabilă. Este un adevărat eveniment pentru instituția noastră, deoarece s-au schimbat radical condițiile de muncă ale angajaților și s-au îmbunătățit considerabil condițiile sanitar-igienice. Astăzi, avem apă pentru toate necesitățile liceului, angajații cantinei nemaifiind nevoiți să facă naveta cu căldările”.

Lidia Bodolică, beneficiar: „Îmi amintesc cu tristețe de timpurile cînd eram nevoită să spăl manual o mulțime de haine. Odată cu darea în exploatare a apeductului, prinre primii ne-am conectat la rețea și, de bună seamă, avem multe prilejuri de bucurie. Ne bucurăm că avem în permanență apă de calitate. Proiectul ne-a schimbat calitatea vieții: acum putem să construim cameră de baie, să procurăm mașină automată de spălat etc. Așadar, apeductul este nu numai o sursă de apă potabilă, ci și o adevărată probă de civilizație”.

Iulia Gherasuta, angajată „Picu 82”: „Am conectat întreprinderea la apeduct, deoarece, pentru specificul activității noastre, accesul

la apă este o necesitate vitală. Pînă la implementarea proiectului, trebuia să cărăm apa cu căldările și să facem rezerve. Au trecut acele zile de chin și astăzi beneficiem de condiții de muncă incomparabil mai bune, prezența apei permițîndu-ne să satisfacem toate exigențele înaintate de clienții noștri”.

Pagină realizată de Ion Vîrlan

Urbanizarea Răuțelului se amână

Tudor Prodan,
Primar de Răuțel

- Ce stare de lucruri ați "moștenit" atunci când ați fost ales primar pentru prima dată?

- Când am devenit primar, în 1995, am „preluat” funcția cu tot cu datorii, care alcătuiau 350 mii lei. Cu toate acestea, am reușit totuși să devenim solvabili. Astăzi, în sold liber Răuțelul are 2,3 mln. lei. În plus, acumulăm mai bine de jumătate de milion de lei de pe urma perceperii impozitului funciar, taxei pentru

amenajarea teritoriului, impozitul pentru imobil, impozitelor din salarii.

Reușim să investim, cât de puțin, în infrastructură. Prin diferite proiecte și cu contribuția comunității am reparat grădinița, dotată cu apeduct și canalizare; am construit un punct medical și o sală sportivă; am reparat liceul și am procurat mobilă. Important e să dorești să faci ceva pentru sat, că soluții găsești întotdeauna.

- Vă rog să ne relațiați despre experiența pe care ați avut-o odată cu derularea proiectului FISM. Ce lecții ați însușit din această colaborare?

- Un proiect a derulat în 2000-2001, care prevedea reparația și gazificarea liceului, și construcția unei cazangerii autonome la această instituție. Suma proiectului s-a cifrat la cca 260 mii de lei, iar lecția pe care am însușit-o din această colaborare a fost antrenarea comunității în proiecte sociale. Atunci pentru prima oară am acumulat o contribuție locală de 15% din suma proiectului. După ce am reușit acest lucru, mi-am dat seama că și în alte activități importante poate fi antrenată comunitatea. Anume după asta, în 2000, pe banii comunității am izbutit să înălțăm un monument în cinstea fondatorilor satului; am reușit să deschidem două asociații – la grădiniță și liceu – care funcționează cu succes.

Pe lângă Primărie activează o comisie, numită „La sfat cu bătrînii”, din care fac parte 9 persoane cu cea mai mare autoritate în sat. Menirea acesteia este să-i readucă pe drumul cel drept pe cei ce fac abuz de alcool, să-i înclinați să comită violențe în familie, nu se ocupă de educația copiilor. Aceștia sînt chemați să țină sfat cu bătrînii. Este o măsură cu efecte benefice – de regulă, cei „ascultați” își temperează spiritele. În plus, discuțiile sînt filmate și puse pe postul local de televiziune.

Tradiții de Bucovina

Satul Răuțel este cunoscut prin tradițiile sale, aduse din Bucovina. Acestea sînt respectate și transmise din generație în generație. Înaintașii ne-au lăsat porturi naționale, scoarțe și țesături pe care locuitorii Răuțelului le păstrează cu sfințenie. Formația locală „Sălcioură” este cea care păstrează acordurile și cuvintele cîntecelor aduse din Bucovina. În cadrul sărbătorilor de iarnă, numai la Răuțel poți vedea o veritabilă Bandă a lui Joian, Irodul, Capra, Căluțul, Ursul – obiceiuri bucovinene.

Visăm la ziua cînd vom învăța într-un schimb

(De vorbă cu Maria Chișlari, directoarea Liceului „Alexei Mateevici” din Răuțel)

școlare de succes din raion. Elevii noștri obțin permanent locuri premiate atât la olimpiadele raionale, cât și la cele naționale.

În prezent, în instituție studiază 558 de elevi. Astfel, sîntem al doilea liceu după numărul de școlari, primul fiind Liceul „Mihai Eminescu” din Fălești. În sat se observă o creștere a numărului de copii. Dacă în alte localități urmărim un proces invers, la noi situația demografică se îmbunătățește. Sporirea ratei natalității este mai pronunțată în ultimii patru ani.

- Există o Asociație a Părinților și Pedagogilor?

- Da, ea se numește „Răuțel” și funcționează de circa doi ani. Prin intermediul acesteia am reușit să implementăm cu succes cîteva proiecte importante.

- Care sînt problemele cu care se confruntă Liceul „Alexei Mateevici”?

- Cea mai acută constă în faptul că instituția e nevoită să funcționeze în două

schimburi. Starea financiară a localității nu este atât de favorabilă, încît să ne permitem să construim o școală de tip nou. Visăm totuși la ziua cînd toți copiii vor învăța într-un singur schimb.

- În ce măsură elevii din Răuțel sînt afectați de fenomenul migrației?

- Fenomenul migrației a afectat Răuțelul mai tîrziu decît alte localități ale republicii. Un val masiv de migrație a început acum patru ani, odată cu reducerea locurilor de muncă din Bălți, unde erau angajați o mare parte din localnici. De regulă, la muncă peste hotare pleacă nebășinașii, ceea ce se explică prin faptul că prețurile la locuințe cresc, iar viața dictează necesități tot mai mari. Cei care au cumpărat mai recent case la noi pleacă, probabil, pentru a cîștiga bani și a-și amenaja gospodăriile.

În mod cert, migrația afectează serios copiii. Cu un părinte plecat la muncă sînt 116 elevi, cu ambii părinți plecați peste hotare avem 27 de elevi. Este grav că unii

părinți, luați cu munca, uită de copiii lor. Aceștia sînt lăsați în grija bunicilor sau a rudelor apropiate. Pentru a nu resimți acut lipsa părinților, încercăm să-i implicăm pe acești copii în diverse activități.

APP „Răuțel”: amenajarea liceului

Pe lângă faptul că Veronica Muruzuc, mamă a patru copii, este profesoară de educația tehnologică, dînsa gestionează și Asociația Părinților și Pedagogilor (APP) „Răuțel”, înființată în 2005.

Începîndu-și activitatea anul trecut, APP „Răuțel” a reușit deja să deruleze cîteva proiecte. Unul, bunăoară, a ținut de asigurarea cu hrană a elevilor. Prin intermediul asociației a fost procurată veselă și un frigider. Proiectul a fost lansat prin intermediul Ministerului Educației, iar acum este în derulare un

„grant de echitate”. În proiect sînt implicați majoritatea profesorilor, în mod special, cei de chimie, biologie, matematică, limbi străine și fizică. Au fost achiziționate materiale didactice de mare preț. Printr-un alt proiect, în valoare de 5 mii dolari USD, vor fi procurate materiale didactice pentru cabinetele de biologie, fizică și chimie. Deja a fost achiziționat un notebook și utilaj de proiectie. Din contribuția APP s-a reușit procurarea mobilierului pentru două săli de clasă, alte două seturi urmînd să fie cumpărate în viitorul apropiat.

Veronica Muruzuc relatează că liceul și-a reînnoit clasa de informatică cu 25 de scaune achiziționate de APP și cu 11 computere procurate prin intermediul unui proiect al Ministerului Educației (cele vechi, în stare bună, au fost utilizate la deschiderea unei clase suplimentare de calculatoare).

Dacă inițial cotizația lunară era de 5 lei, acum aceasta alcătuiește 10 lei, sumă ușor de suportat pentru orice părinte. Bani acumulați sînt de un real folos pentru necesitățile școlii – pentru reparația sălilor de studii sau procurarea de bunuri materiale.

- Cîți profesori și elevi sînt la instituția școlară din Răuțel și cum este organizat procesul educațional?

- Acum cîteva ani, la Răuțel exista o școală medie – una dintre primele în raion care a deschis clase liceale. Mai tîrziu, instituția a fost reorganizată în liceu. Din lipsă de spațiu, în prezent procesul instructiv se desfășoară în două schimburi. Corpul didactic este alcătuit, în majoritate, din profesori cu grad didactic II care tind să obțină gradul didactic I. Liceul din Răuțel este considerat drept una dintre instituțiile

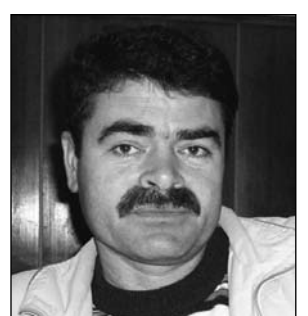
Sat de gospodari

Victor Pavalean este un om de afaceri prosper din satul Răuțel. Reușește să gestioneze cu succes două întreprinderi: SRL „DanVicService” și ÎI „PaVicDan”, care activează în domeniul comerțului, producției geamurilor termopan și telecomunicațiilor. Victor este patronul unei rețele de unități comerciale din cîteva localități ale raionului Fălești. Cunoaște bine problemele mediului de afaceri și ale țăranilor, deoarece este consilier în satul Răuțel. Una dintre întreprinderile sale a cîștigat tenderul pentru instalarea geamurilor termopan la grădinița din localitate, agentul

economic participînd în proiect cu o donație de două mii de lei și o... fereastră.

Implicare în viața comunitară

„Întreprinderile pe care le administrez se implică în soluționarea problemelor comunitare ori de cîte ori este nevoie. Problemele satului, ale oamenilor sînt și problemele noastre. De fiecare dată cînd primăria face apel la ajutorul nostru, încercăm să contribuim în măsura posibilităților”.

Victor Pavalean,
un om de afaceri prosper din satul Răuțel

◀ Continuare din pag. 6

Consiliul local

Consiliul local, care reprezintă "parlamentul" satului Răuțel, întrunește 13 consilieri. În acest for despre apartenența politică s-a uitat imediat după 3 iunie, când au avut loc alegerile locale generale. Culoarea politică sau apartenența la o formațiune sau alta își pierde sensul atunci când se discută și se adoptă decizii în folosul comunității. Ambițiile politice decad și rămâne doar pragmatismul.

Lirică despre Răuțel

„Răuțel, în general, este un sat de gospodari, cu case frumoase și mari. Mulți locuitori muncesc peste hotare. Sînt oameni care nu au patima paharului. Țăranii de aici sînt preocupați de cultivarea legumelor în sere, de creșterea vitelor și oilor. Este imposibil să nu poți cîștiga un ban aici.

Dacă însă ar fi să descriu satul printr-o frază, aș formula astfel: „Răuțel este un sat de gospodari cărora le place să muncească”.

Din fericire, numărul copiilor din sat este în creștere

Dialog cu Larisa Gorea, directoarea grădiniței-creșe „Ghiocel” din Răuțel

- În ce condiții activează în prezent grădinița-creșă „Ghiocel”?

- Cred că sînt condiții destul de bune. Instituția noastră dispune de 120 de locuri, dar lista discipolilor numără acum 165 de copii. Toate grupele sînt încălzite, dar și... arhipline,

fapt care, într-un fel, ne bucură. Dacă norma de copii este de 20 într-o grupă, acum avem 29-30 de copii.

La grădiniță activează cadre care au studii corespunzătoare. Avem 28 de angajați, dintre care 12 cadre didactice.

- Cum este soluționată problema asigurării cu hrană a picilor?

- Avem noroc de un primar înțelegător în această privință. Sînt directoare din 1982. Chiar și în timpurile mai puțin prielnice pentru instituția noastră, situația la capitolul asigurare cu hrană a fost una bună. În prezent, această stare de lucruri este calificată drept una dintre cele mai favorabile în raion.

Din rația alimentară a copiilor noștri nu lipsesc lactatele, brînzeturile și carnea.

- În ultimii doi ani, numărul copiilor crește sau scade în Răuțel, dacă ar fi să judecăm după numărul celor ce frecventează grădinița?

- Grădinița este cel mai sigur barometru în determinarea situației demografice dintr-o localitate sau alta. La noi, din fericire, se atestă creșterea substanțială a numărului de copii – cu cca 40 la sută, în ultimii doi ani. Am putea spune că Răuțelul se masculinizează – remarcăm tendința sporirii numărului de băieți. Un proces invers putea fi urmărit acum circa șapte ani.

- Grădinița este asigurată cu jucării și material didactic?

- Este cea mai mare problemă a noastră. Din păcate, nu prea avem jucării, iar pedagogii de aici sînt nevoiți să confecționeze materiale didactice. Una din sursele utilizate în procesul educațional este „Doșkol'noe vospitanie”, revistă de limbă rusă, de unde traducem diferite materiale didactice, preluăm sfaturi în organizarea activităților. Cîte ceva avem și în limba română, dar există puțină literatură în acest sens.

Mecanism transparent de gestionare a fondurilor

Interviu cu Tatiana Toporeț, director-adjunct al Grădiniței-creșe „Ghiocel” din Răuțel, președinte al Asociației Educatorilor și Părinților

- Asociația a fost înregistrată în luna iulie curent, dar a început să funcționeze din august. Peste cîțva timp, în octombrie, am lansat un proiect cu susținerea financiară a guvernului elvețian. Am obținut, în cadrul proiectului, cinci mii de euro pentru schimbarea ferestrelor. Întrucît grădinița activează din 1975, ferestrele au putrezit, fapt care ne-a determinat să căutăm surse pentru renovarea acestora. Grație susținerii elvețienilor am izbutit să schimbăm 29 de geamuri și cîteva uși de la primul etaj al grădiniței. Acum proiectul este în fază finală, iar

la 5 decembrie vom fi în așteptarea oaspeților din Elveția care vor să vadă felul în care au fost cheltuite fondurile.

- În acest proiect s-a inclus și comunitatea?

- Desigur. Contribuția comunității a alcătuit cca 1,5 mii euro, sumă care a suplimentat cei 5 mii euro oferți de către elvețieni. Contăm pe sprijinul comunității și autorităților locale și în continuare pentru că urmează să schimbăm ferestrele și ușile la etajul doi. Mai avem multe de făcut...

- Cît de receptivă este comunitatea la asemenea proiecte?

- Au fost și excepții, dar, în general, oamenii au donat bani fără prea multe explicații, conștienți de faptul că fondurile sînt acumulate pentru comunitate, pentru urmașii noștri. Acest lucru s-a observat mai mult după ce au fost instalate geamurile. Părinții au văzut că banii lor au fost investiți în ceva concret, copiilor le este mai cald în încăperi, vîntul nu mai șuieră printre crăpături...

Prezentăm în fața părinților rapoarte despre felul în care se cheltuiesc fondurile. Altfel spus, există un mecanism transparent de gestionare a banilor obținuți prin intermediul asociației.

- Ce alte proiecte intenționați să derulați prin intermediul asociației?

- Vom continua să găsim fonduri pentru îmbunătățirea situației din grădiniță. Ar fi indicat, probabil, să identificăm surse pentru procurarea materialelor didactice și a jucăriilor.

- Cînd a fost creată Asociația Educatorilor și Pedagogilor de la Grădinița-creșă „Ghiocel” și ce ați reușit să realizați prin intermediul acesteia?

De unde „răsare” porumbul

Societatea pe Acțiuni „Fabrica de prelucrare a semințelor de porumb din Răuțel” este agentul economic Nr.1 din localitate. Situată la marginea satului, fabrica este cel mai important și sigur plătitor de impozite, chiar dacă în acest an a fost afectată simțitor de consecințele secetei. În general, randamentul acesteia este apreciat la producerea a zece mii tone de semințe pe an. Este o cantitate mare, fabrica din Răuțel fiind a doua ca mărime printre întreprinderile de profil din fosta URSS. Gestionează cîteva zeci de hectare și are peste o sută de angajați. În funcție de volumul de producere, la sezon, numărul lucrătorilor depășește cifra de 150.

Directorul unității economice nominalizate, Gheorghe Varvariuc (în imagine), ne spune dezamăgit că, în acest an, din cauza secetei vînzările au scăzut catastrofal de mult, astfel încît societatea nu a fost în stare să facă față cererilor locale, dar și de peste hotare.

„Cît privește conlucrarea cu primăria, pot vorbi doar despre o experiență pozitivă”, spune Gheorghe Varvariuc.

„Îmi amintesc că cel mai important proiect al fabricii, derulat în parteneriat cu administrația locală, a fost gazificarea satului. În timp ce prin alte părți se construiau sobe prin diferite instituții, la Răuțel erau căutate fonduri pentru gazificare. Astfel, Răuțel a devenit prima localitate gazificată din raionul Fălești. Acest lucru s-a întîmplat cu contribuția cea mai directă a fabricii noastre, pentru că bugetul local nu dispunea de sumele convenite pentru efectuarea lucrărilor. Într-un fel, am creditat primăria de Răuțel, așa cum gazificarea era un lucru necesar”, spune Gheorghe Varvariuc, directorul S.A. „Fabrica de prelucrare a semințelor de porumb din Răuțel”.

Biserica din Răuțel cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” este un veritabil monument de arhitectură. Construcția acesteia a început în anii interbelici, dar a fost finisată în anii '70 ai secolului trecut, atunci cînd religia era prigonită. Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, cu cinci cupole, este ocrotită de stat, făcînd parte din patrimoniul național al R. Moldova.

Implementarea proiectului CDD

Recent, la Chișinău, în oficiul FISM, și-a ținut lucrările Seminarul „Implementarea Proiectului CDD: obiective și proceduri”, la care au participat reprezentanții comunităților rurale învingătoare la ultimul concurs CDD: satele Cotuieni, r-l Briceni, Grinăuți și Pășcăuți, r-l Râșcani, Alexandreni, r-l Edineț, Fundurii Vechi, Limbenii Noi, r-l Glodeni, Obreja Veche, Răuțel, r-l Fălești, Cioc-Maidan, UTAG, și Mindrești, r-l Telenești.

Participanții la seminar au fost instruiți pe mai multe planuri, datele oferite acoperind tot spațiul informațional necesar unei comunități care își propune să elaboreze și să depună dosarul pentru obținerea unui proiect CDD. Experții-moderatori au informat audiența, mai întâi de toate, despre criteriile de înaintare a propunerii de subproiect la FISM. Conform acestora, criteriile sînt următoarele: obiectul propus să fie o necesitate stringentă a comunității și reabilitarea/construcția lui să fie inclusă în Planul strategic de dezvoltare social-economică a satului; obiectul să corespundă obiectivelor proiectului FISM II; obiectul să fie la balanța primăriei și să nu se permită privatizarea lui timp de 15 ani; la darea în exploatare să beneficieze de obiectul reabilitat cel puțin 1/3 din populația satului; subproiectul să fie realizabil din punct de vedere instituțional și tehnic; în cazul în care obiectul ține de infrastructura socială (școli, grădinițe etc.), 20 la sută din contribuția satului sînt bani cheș adunați de săteni, iar restul pot fi bani și materiale colectate de la diferiți sponsori; în cazul în care obiectul ține de infrastructura social-economică (drum, apeduct, gazoduct etc.), 50 la sută din contribuția satului sînt bani cheș adunați de săteni, restul – bani, materiale colectate de la diferiți sponsori. Printre proiectele eligibile au fost nominalizate cele orientate spre asigurarea accesului la servicii sociale îmbunătățite (renovarea școlilor și grădinițelor de copii, crearea centrelor de servicii comunitare, susținerea programelor educaționale noi etc.); proiecte orientate spre asigurarea accesului la servicii so-

cial-economice îmbunătățite (renovarea drumurilor, podurilor, sistemelor de apă și de gaze naturale, susținerea unor programe educaționale pentru îmbunătățirea serviciilor prestate etc.); proiecte orientate spre protecția mediului ambiant (renovarea sistemelor de canalizare, măsuri de conservare a energiei, stoparea eroziunii solului, amenajarea gunoiștilor, programe educaționale în domeniul protecției mediului ambiant etc.). În același timp, audiența a fost instruită referitor și la proiectele neeligibile, precum servicii și facilități administrative (reabilitarea oficiilor primăriilor, reabilitarea oficiilor partidelor politice și organizațiilor sindicale, reabilitarea facilităților cooperativelor sau altor grupuri de proprietari, procurarea mijloacelor de transport și altor mașini pentru utilizarea de către angajații primăriei); servicii și facilități de infrastructură cu caracter religios (reabilitarea bisericilor, moscheelor, capelelor și altor clădiri cu destinație religioasă); investiții în facilități cu caracter comercial (facilități private, comerciale și de distracție – baruri, săli de dans, tabere de vară, centre de întremare a sănătății, băi publice etc.); alte tipuri de proiecte și activități, cum ar fi acțiuni care au un impact negativ asupra mediului sau încurajează marginalizarea unor grupuri sociale și etnice; subproiecte care ar dubla alt proiect și activități susținute de alte instituții; subproiecte și activități care contravin legislației Republicii Moldova; orice propunere de subproiect înaintată de comunitățile care nu și-au îndeplinit obligațiunile asumate față de FISM privind menținerea și du-

rabilitatea obiectelor renovate anterior; orice investiții cerute de către ONG-uri pentru a fi efectuate în clădirile care nu sînt proprietate publică.

Participanții au apreciat la justă valoare importanța unui asemenea tip de seminar, menținînd că au aflat multe lucruri nu doar interesante, ci și extrem de utile. Astfel, Adrian Țarnă, de la Glodeni, specialist la Consiliul raional, a declarat că, inițial, unii aplicanți au temeri că nu se vor descurca în documentele inerente aplicării și obținerii unui proiect. Și, susține Adrian Țarnă, după astfel de seminare lucrurile revin la normalitate, oamenii află cum să procedeze corect și, bineînțeles, capătă convingere în forțele proprii.

Eduard BALAN

Conferința finală în cadrul proiectului „Persoane în etate îngrijind de copii vulnerabili”

HelpAge Internațional și partenerii proiectului ONG “Respirația a doua” din or. Bălți și ONG “Speranța” din s. Lăpușna, r. Hîncești au organizat conferința finală în cadrul proiectului HAI „Persoane în etate îngrijind de copii vulnerabili” finanțat de UNICEF/UE. Conferința finală și-a propus să prezinte rezultatele și concluziile realizate pe parcursul implementării proiectului, să întrunească în discuții actorii interesați în desfășurarea proiectului, donatori, presa, partenerii proiectului, și nemijlocit beneficiarii proiectului. Lucrările conferinței s-au axat în special pe următoarele:

- Prezentarea generală a rezultatelor proiectului prin referire asupra potențialului persoanelor în etate să îngrijească de nepoți, a căror părinți migrează peste hotare, la fel și metode eficiente de implicare a persoanelor în etate în prevenirea instituționalizării și reintegrării

copiilor în familii, în sprijinul lucrătorilor din sfera protecției copilului.

- Schimb de informații și realizări, reflectate în prezentările partenerilor proiectului și în prezentările studiilor de caz de către persoanele în etate și nepoții lor, de asemenea de către voluntari ce activează în două localități unde se implementează proiectul.

- Prezentarea caracteristicilor și concluziilor proiectului, a recomandărilor și propunerilor studiate în cadrul evaluării proiectului de către evaluatorul extern. Conceptul proiectului este persoane în etate, voluntari, ajută persoane în etate, bune ce îngrijesc de copii vulnerabili, prin vizite regulate de consultanță la domiciliu. Îmbunătățirea relațiilor și comunicării între generații a fost realizată prin desfășurarea activităților demonstrative, cum ar fi Școala de vară „Familia este cel mai bun cămin”, Grupuri Educaționale, Cluburi Educa-

ționale de Discuții și Teatrul Social, care au întrunit bune și nepoți. Proiectul „Persoane în etate îngrijind de copii vulnerabili” a avut ca misiune să întărească capacitatea rețelelor de voluntari în 2 regiuni, s. Lăpușna, Hîncești și or. Bălți, care ulterior să asiste familiile persoanelor în etate ce îngrijesc de nepoți, a căror părinți sunt plecați peste hotare. Prin activitățile proiectului s-a urmărit prevenirea instituționalizării copiilor vulnerabili și reintegrarea lor în familii. Potrivit Studiului de Demografie și Sănătate 2005, fiecare al treilea copil sub 14 ani locuiește cu un părinte, în timp ce 7% locuiesc fără ambii părinți, din cauza migrației acestora peste hotare. Este demonstrat faptul că copiii care nu locuiesc cu părinții biologici, conform datelor UNICEF 2004, sunt cel mai dezavantajați. Copiii educați în internate și case de copii au mai puțină încredere în propriile forțe și au așteptări

mici de la ziua de mîine. De multe ori ei încearcă să-și rezolve problemele pe cale violentă. Pentru că sînt mai puțin pregătiți pentru viața socială, absolvenții de instituții rezidențiale își găsesc mai greu un loc de muncă, sînt potențiale victime ale traficului de ființe umane și pot intra în conflict cu legea. Conferința finală a fost organizată de HelpAge Internațional, și are ca partener proiectul UNICEF-UE „Dezvoltarea serviciilor sociale integrate pentru familii vulnerabile și copii în situații de risc”. Conferința finală s-a desfășurat în sala de conferință a Hotelului Turist, bd. Renașterii 13, Chișinău, începînd cu ora 10:00. HelpAge Internațional (HAI) este o rețea globală ce apără drepturile persoanelor în etate din categorii sociale vulnerabile la siguranță economică și fizică; la servicii medicale și sociale; și oferă sprijin întru întărirea rolului lor de tutori de-a lungul generațiilor.

INFOTAG

Experti americani efectuează o vizită de lucru în Republica Moldova

Un grup de experți ai Corporației Provocările Mileniului/CPM/ din SUA, condus de directorul de țară Christopher Williams a efectuat o vizită de lucru în Republica Moldova.

Scopul vizitei constă în familiarizarea detaliată a experților naționali cu practicile utilizate de Corporație la elaborarea Programului Compact. Acestea se referă la calcularea ratei de recuperare a investițiilor, analiza beneficiarilor, estimarea costurilor pentru proiectele ce vor fi implementate în cadrul Programului. De asemenea, reprezentanții CPM vor oferi sfaturi și recomandări cu privire la pregătirea studiilor, analizelor și evaluărilor ce vor fi efectuate atît pe parcursul elaborării, cît și în perioada de examinare și definitivare a Programului Compact (due diligence).

Agenda vizitei include un șir de întâlniri și ședințe de lucru cu participarea Echipei de elaborare a Programului Compact, reprezentanților

Ministerului Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, Ministerului Industriei și Infrastructurii, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției „Apele Moldovei”.

Totodată, vor mai avea loc întrevederi cu prim-viceprim-ministrul Zinaida Greceanii, coordonatorul național al activităților de elaborare a Programului Compact, reprezentanți ai Băncii Mondiale, Proiectului moldo-japonez 2KR etc. La etapa actuală, are loc definitivarea elementelor tehnice ale Programului Compact ce va fi prezentat CPM spre examinare și definitivare, precum și aprobare ulterioară.

Asistența Compact va fi acordată sub formă de investiții nerambursabile în domeniul ce joacă un rol important în accelerarea creșterii economice și reducerea sărăciei. Volumul asistenței va fi stabilit de Corporație în funcție de conținutul și calitatea proiectelor propunere înaintate de țară.

DECA-press

Проект «Развитие системы социальных услуг в АТО Гагаузия»

В сентябре 2006 года в Республике Молдова стартовал проект «Развитие гражданского общества», реализуемый четырьмя Региональными Центрами: Комрат, Унгены, Единцы и Хынчешты.

В Административно-территориальном образовании Гагаузия проект называется «Развитие системы социальных услуг в АТО Гагузия».

Ориентирован проект на развитие системы социальных услуг в АТО Гагузия и улучшение качества жизни людей из следующих групп: пожилых людей, инвалидов, детей-сирот.

Проект, продолжительностью 15 месяцев (до декабря

2007 года), преследует реформу системы социальных услуг в Республике Молдова. Проект финансируется Европейской комиссией (ЕС), администрируется Transtec в консорциуме с VNG, ACE-Europe, Idis Viitorul в партнерстве с Министерством Социальной защиты, семьи и детей РМ, в АТО Гагаузия реализуется Центром «Контакт» - Комрат.

Проект направлен на НПО, работающие в сфере предоставления социальных услуг, органы местного публичного управления и общественные социальные службы при примариях АТО Гагаузия, а также на получателей социальных услуг (пожилых людей, детей-сирот, людей с ограниченными возможностями, беспризорных детей).

Три составляющие проекта

1. Работа с неправительственными организациями, действующими в социальной сфере с целью повышения качества предоставляемых ими услуг.

15 НПО и 3 инициативные группы Гагаузии, оказывающие социальные услуги, проходили обучение на 34 тренингах. Обучение проходило в период с марта по октябрь 2007 г. в г. Комрат. Темы обучения были достаточно специфичны: «Социальные услуги и стандарты социальных услуг в Молдове», «Законодательные основы оказания социальных услуг в Молдове и в Гагаузии», «Маркетинг социальных услуг», «Специфика оказания социальных услуг лицам, страдающим алкоголизмом», «Социальная политика государства и рынок социальных услуг», «Законодательные

основы взаимодействия НПО и ОМПУ в Молдове и особенности взаимодействия в Гагаузии», «Маркетинг социальных услуг», «Уход на дому», «Особенности работы социальных столовых» и др.

В течение этого же периода каждая из организаций имела возможность получить консультации. Вся работа по обучению была проведена тренерами, которые прошли предварительное обучение в рамках этой программы.

2. Работа с органами местного публичного управления и с социальными службами при примариях АТО Гагаузия.

Эта часть проекта предусматривает разработку типов социальных услуг, определение учреждений и организаций, оказывающих социальные услуги в разработке и утверждении стандартов социальных услуг и организации образовательных программ для сотрудников общественных социальных служб при примариях.

3. Работа в области улучшения действующего законодательства в АТО Гагаузия, регламентирующего сферу социальных услуг.

Это третья и уникальная для Гагаузии часть проекта заключается в разработке совместно с исполнительными органами власти АТО Гагаузия следующих законодательных и нормативных актов:

- Закона АТО Гагаузия «О системе социальных услуг»,
- Закона АТО Гагаузия «Об адресной социальной помощи»,
- Закона АТО Гагаузия «О социальном партнерстве» и «Концепция развития социальных услуг в АТО Гагузия»

В период с сентября по декабрь 2006 г. проходила подготовка тренеров и экспертов, с января по октябрь 2007

проект реализовывался центрами и последний этап-ноябрь-декабрь 2007г. - оценка результатов проекта.

Деятельность проекта предполагала проведение многочисленных мероприятий: круглых столов, тренингов и семинаров, исследований и анализа ситуации, публикации статей в печатных СМИ, передачи на местных радио и ТВ, распространение информационных материалов, консультации НПО, работа экспертных групп и мн.др.

Ожидаемые результаты проекта - это подготовленные законодательные и нормативные акты в АТО Гагаузия, сеть подготовленных НПО, работающих в области оказания социальных услуг и повышение уровня компетентности сотрудников общественных социальных служб при примариях.

Кульминацией проекта стала ярмарка НПО, которая состоялась 20 октября 2007г. в муниципии Комрат.

Ярмарка НПО в Комрате стала началом подведения итогов работы всего проекта по развитию гражданского общества в Молдове. Для многих НПО она стала зримым рубежом, точкой отсчета. Прделана большая работа, состоялся обмен опытом, обмен мнениями. Дальше - широкий простор для деятельности, необозримый горизонт ожидающих своего решения задач. От того, насколько усвоены полученные знания и насколько велико желание самореализовать себя в выбранном направлении деятельности, зависит дальнейшее успешное функционирование большинства НПО Гагаузии.

Результатом работы экспертов программы стал разработанный проект местного закона Гагаузии «О социальных услугах», который завершен и готов к публичному обсуждению и дальнейшему принятию. Хотелось бы, чтобы деятельность неправительственного сектора Гагаузии была и далее такой же плодотворной и успешной.

Успехи и перспективы ассоциативного сектора

Ярмарка неправительственных организаций состоялась, 20 октября 2007, года в муниципии Комрат, в Лицее им. Г. Гайдаржи. На этом мероприятии были представлены лучшие практики НПО, проходивших обучение в проекте, были отмечены наградами журналисты-победители конкурса на лучшую публикацию в СМИ на социальные темы. Также состоялся экскурс по стендам представленным НПО - участниками ярмарки. Из них, три стенда, признанных лучшими, приняли участие в общенациональной ярмарке НПО, которая состоялась в Кишиневе 20 ноября.

Состав участников ярмарки представлял наиболее активные неправительственные организации Гагаузии, у

которых большой опыт внедрения социально ориентированных программ. Помимо НПО, в работе ярмарки приняли участие представителя СМИ, один представитель участников конкурса рисунков, два представителя команды экспертов проекта, три представителя РЦ (один из них также представитель Исполкома Гагаузии), две инициативные группы, четыре НПО, не проходившие обучение в программе, один представитель религиозной организации и один представитель районного отдела социального обеспечения.

Следует отметить что подготовка к мероприятию велась с привлечением всех заинтересованных сторон. Так, к примеру, был составлен список участников и координирование планов на мероприятие с координатором организации ярмарок, Татьяной Грибинча, было проведено ознакомление с практикой проведения мероприятий как ярмарки, так и форумов, разработан договор аренды помещения, аренды оборудования, организация питания участников; приглашение участников ярмарки по телефону, ознакомление их с целями, программой, местом проведения, необходимостью подготовки материалов для стендов; встречи с организациями, которым предложено подготовить материалы для презентации лучших практик; приглашение на ярмарку представителей примэрий городов и Исполкома Гагаузии; приглашение на ярмарку представителей СМИ и представителей органа социального обеспечения и т.д. Благодаря этим усилиям, ярмарку удалось провести на высоком уровне и в радужной атмосфере.

Вначале ярмарки приветственное слово было предоставлено руководителю проекта, Людмиле Минчевой, эксперту проекта, Татьяне Грибинча, представителю Исполкома Гагаузии и тренеру программы, Виталию Кюркчу, и тренеру программы, Михаилу Сиркели, которые отметили важность такого рода мероприятий и высказались за укрепление ассоциативного сектора путем обучения и обмена опытом.

Далее с докладом о ситуации в предоставлении социальных услуг в районе выступила Гаргалык Дора- председатель районного отдела социального обеспечения.

На ярмарке были представлены результаты практик лучших 3 организаций:

- Ассоциация людей пожилого возраста «Вдохновение» г. Комрат – Микотина В. Г.;
- Ассоциация «Женская инициатива» г. Чадыр-Лунга – Кожокар Екатерина;
- Ассоциация многодетных матерей и женщин – предпринимателей г. Комрат – Вакарчук Антонина.

Эксперт проекта Татьяна Грибинча вручила сертификаты организациям, прошедшим обучение в обучении, победителям конкурса на лучшую публикацию в СМИ, победителю конкурса рисунков.

Каждому участнику было предложено проголосовать за лучший стенд, предоставленный на ярмарке. Участникам раздали цветные листки бумаги, каждый цвет означая место: 1 - синий, 2 - розовый, 3 - желтый. В результате голосования были выявлены победители: 1 место – НПО «Вдохновение», 2 место – НПО многодетн. матерей и женщ. – предприним., 3 место – НПО «Женская инициатива».

Dezvoltarea centrelor comunitare: experiența Ungariei

Programul Informațional al Fundației SOROS-Moldova a avut o evoluție spectaculoasă în ultimii 6 ani. Astfel, cu suportul financiar al Fundației (761.672 dol. SUA) și prin contribuția comunităților (cca 395.000 dol. SUA) în parteneriat cu APL, instituțiile de învățământ, bibliotecile, agenții economici au fost create 102 centre comunitare de acces la informație și instruire (CCAI).

În prezent, Alianța CCAII din R.Moldova deține peste 700 computere, 102 imprimante, scanere, telefon-fax-uri, aparate xerox, 82 web camere și conexiune la Internet. Fiecare centru are sediu propriu sau arendat în bază de contract de locațiune și oferă servicii de instruire și consultanță în cca 300 de localități de pe întreg teritoriul republicii. În același timp, acest potențial enorm

nu este valorificat pe deplin, membrii comunităților propunându-și eficientizarea eforturilor.

Acum un an, Fundația SOROS a sprijinit proiectul „Dezvoltarea durabilă a CCAII prin consolidarea capacităților organizaționale ale Alianței CCAII din Republica Moldova”. Centrele comunitare, fiecare în parte, au pus în valoare potențialul uman al localităților rurale ca promotori activi al dezvoltării acestora. Consolidarea capacităților organizaționale, prin crearea Alianței CCAII, vine să contribuie la consolidarea societății informaționale, în particular, și la dezvoltarea durabilă a societății civile, în general.

Experiența centrelor informaționale din R.Moldova nu este una singulară. În lume asistăm la mișcarea centrelor informaționale numite telecentre (vezi www.telecentre.org, www.euta.hu).

Ungaria se situează pe primul loc în lume privind accesul la tehnologiile informaționale și de comunicare, calculat pe cap de locuitor. După 12 ani de la inițierea telecentrelor, Ungaria este considerată o forță mondială la ora actuală. Din diferite țări sosesc comisii pentru a studia experiența Ungariei în acest domeniu.

Telecentrele reprezintă un spațiu unde oamenii se adună în diverse scopuri: dotarea tehnică și accesul la Internet le oferă posibilitatea informării, în funcție de necesități, în orice domeniu (infrastructură, resurse umane, economie, turism, dezvoltare comunitară, cooperare transfrontalieră, cultură, sectorul civil, mediul înconjurător etc.). În 1994 au fost înființate primele două telecentre din Ungaria, iar peste un an a fost fondată Asociația Telecentrelor din această țară. În 1997, cu susținerea USAID, în cadrul programului „Rețea pentru Democrație” a fost lansat

un proiect în rezultatul căruia și-au început activitatea încă 31 de telecentre.

Pentru implementarea cu succes a reformei în ceea ce privește guvernarea electronică și accesul la serviciile moderne de informare, statul a considerat necesar crearea unei infrastructuri la nivel național. Astfel, din 2001 au fost înființate, cu ajutorul guvernului maghiar, 123 de telecentre în toată țara. Actualmente, sînt înregistrate 442 de telecentre, de serviciile acestora beneficiind cca 2,5 mln. de utilizatori, în special cei aflați în situație defavorabilă. Inițial, pentru dezvoltarea telecentrelor au fost investite aproape 16 mln. euro. În mare parte, activitatea acestora este susținută de organizații nonguvernamentale, de administrația publică locală sau de agenți economici. În cadrul rețelei au fost create aproximativ 1000 locuri de muncă, unde activează peste 500 de voluntari.

Scopul telecentrelor îl constituie dezvoltarea comunității, îmbunătățirea calității vieții, fiecare centru formulându-și obiectivele și planul de acțiuni în funcție de specificul regiunii. În localitățile urbane cetățenii au o alegere largă în ceea ce privește soluționarea problemelor cu care se confruntă. În acest sens, telecentrele din localitățile urbane s-au concentrat mai mult pe rolul de coordonator regional, centru de instruire și consultanță pentru telecentrele rurale. Alta este situația la sate, unde cetățeanul se poate informa doar la primărie. Și aici devine evidentă importanța telecentrului. Totodată, contează și programul flexibil al acestuia,

spre deosebire de un oficiu al autorității publice locale, precum și diversitatea serviciilor, calitatea acestora, problemele cetățenilor fiind soluționate eficient și mult mai rapid.

În multe cazuri, atît în Ungaria, cît și în R. Moldova doar centrele informaționale dispun de calculatoare și rețea Internet într-o localitate. Ca oportunitate de perspectivă pentru Republica Moldova a fost prezentată implicarea telecentrelor din Ungaria în promovarea reformei ce ține de e-guvernare. Prin intermediul unui cod atribuit (semnătura digitală), accesînd adresele electronice ale unor instituții publice cetățeanul poate efectua operațiuni bancare, contacta serviciile de urgență (gaz, electricitate etc.) sau își poate găsi un loc de muncă; poate perfecta un buletin sau completa o declarație de impozit, poate afla informații din cele mai recente despre o instituție anumită etc.

Totodată, telecentrul oferă spațiu pentru organizarea de programe comunitare, ajută la soluționarea problemelor cotidiene; este „un cămin pentru fiecare”. Astfel, telecentrul este văzut nu doar ca un spațiu informațional pur și simplu, dar și ca un mediu favorabil pentru întruniri, unde se poate face schimb de informații, obține consultanță sau promova o idee nouă pentru comunitate.

Coordonarea regională între telecentre reprezintă o prioritate. Se încearcă a realiza o colaborare sănătoasă în domeniul econo-

mic, administrație publică cu ONG-urile locale. Telecentrele din orașe le promovează pe cele din localitățile rurale. Pentru a asigura o colaborare eficientă telecentrul din Debrecen, de exemplu, a realizat mai multe proiecte de cooperare în regiune, numite simbolic «Drumuri cu vedere». A fost creată o rețea, prin deschiderea în mai multe localități a unor puncte de informare, avînd în dotare cîte un calculator pentru acces la informație, unde angajații pot oferi consultanță și informația necesară. Aceste puncte de informare se bucură de un succes tot mai mare.

Spre deosebire de telecentrele din Ungaria care s-au specializat (statul ungar sustine activ sectorul nonguvernamental), centrele comunitare din Republica Moldova au dezvoltat, între timp, strategii noi pentru asigurarea de fundraising și a unei evoluții stabile.

Este evident că fără extinderea accesului la informație Republica Moldova nu va reuși să asigure o dezvoltare durabilă a societății. În țară continuă să existe comunități unde accesul la informație rămîne a fi o problemă. Implementarea programelor ce țin de guvernarea electronică este imposibilă fără o acoperire tehnică a teritoriului național.

Astfel, unificarea eforturilor centrelor informaționale va determina consolidarea Alianței, precum și eficientizarea lucrului acestora, formarea unui parteneriat deschis, asigurarea ecoului în presă. Pentru un transfer de experiență atît pe verticală, cît și pe orizontală, e nevoie de asigurarea durabilității majorității centrelor, în sfîrșit, de un reprezentant oficial la tribuna societății care ar prezenta activitatea de importanță majoră, dar deseori neobservată a centrelor comunitare.

Mai multe detalii privind experiența pozitivă a Ungariei pot fi accesate pe site-ul <http://infocentru.wordpress.com>

Telecentrele în Ungaria au o conotație profundă de Centru comunitar

Pagină realizată de Ion Braga, Victor Koroli

Rețeaua de Suport Reciproc – o nouă abordare a intervenției sociale

Motto: „Mai bine decât tine nu te va ajuta nimeni”

Oxana Traci-Bănăruș,
Coordonator proiect
Centrul "Pro Comunitate"

Insuficiența locurilor de muncă, migrația populației și accesul limitat la informații specializate afectează, în primul rând, familiile vulnerabile din mediul rural. Situația acestei categorii de populație din Republica Moldova diferă în funcție de poziționarea geografică a localităților și de diversitatea instituțiilor sociale existente într-un raion dat. Pe

parcursul ultimilor doi ani, Centrul Pro Comunitate a desfășurat activități în peste 100 de localități rurale din toate raioanele republicii. În raionul Ștefan Vodă, de exemplu, numărul familiilor defavorizate succedă cu mult capacitatea autorităților publice și a organizațiilor neguvernamentale de a oferi consultanță și ajutor social, situația dificilă a familiilor fiind deosebit de accentuată. Astfel, conform datelor Direcției de Asistență Socială și Protecție a Familiei, în 2005, la nivel de raion au fost înregistrate 2478 de familii monoparentale și 1721 de familii social vulnerabile. În același timp, numărul de copii ai căror ambii părinți sînt plecați peste hotare crește în fiecare an: în 2004 erau luați în evidență 234 de copii, în 2005 numărul lor a crescut pînă la 600. Aceste statistici au susținut intenția Centrului Pro Comunitate de a implementa proiectul pilot „Îmbunătățirea calității vieții familiilor vulnerabile din raionul Ștefan Vodă, prin crearea rețelelor de ajutor reciproc”, cu suportul financiar al Băncii Mondiale, Oficiul din Moldova, în cadrul Programului de granturi mici.

Dezbaterea și identificarea soluțiilor

Rețeaua de ajutor reciproc presupune implicarea benevolă și organizată, într-un cadru structurat, a participanților la dezbaterea și identificarea unor soluții la problemele comune.

Scopul tehnicii respective este de a se oferi informații, sfaturi, încurajare și sprijin emoțional reciproc, dar poate fi modificat în funcție de caracteristicile membrilor grupului și de dinamica evoluției problemelor dezbătute în comun.

Consolidarea parteneriatului comunitar

Pe parcursul perioadei de implementare a proiectului s-a profilat interdependența între APL, instituțiile de cult, organizațiile neguvernamentale și instituțiile de învățămînt. Echipamentul și spațiul necesar pentru desfășurarea activităților rețelei (săli spațioase oricînd accesibile pentru membrii rețelei) sînt asigurate de Primărie. Totodată, asistentul social este responsabil de actualizarea periodică a bazei de date a categoriilor defavorizate și de evaluarea potențialilor membri. Pe de altă parte, APL colaborează, în special, cu ONG-ul, școala sau liceul din localitate în vederea sensibilizării întregii comunități cu privire la beneficiile rețelei. De exemplu, în s. Volintiri, direcția școlii mediatizează activitatea rețelei de suport reciproc în cadrul adunărilor părintești, orelor de dirigenție, manifestărilor cultural-artistice. Pentru a interioriza posibilitățile oferite sînt utilizate metode indirecte, printre care promovarea conceptelor de toleranță, nondiscriminare, comunicare de la egal la egal. Rolul de mediator între membrii rețelei

În țările cu experiență bogată în acordarea serviciilor sociale de calitate, precum Marea Britanie, Suedia, Franța, o modalitate eficientă de a satisface nevoile primare și secundare ale familiilor vulnerabile este organizarea rețelelor și a grupurilor de suport/ajutor reciproc. Acestea întrunesc familii vulnerabile, administrația publică, instituții sociale dintr-o localitate sau regiune distinctă, în vederea oferirii de suport moral, material, informațional și juridic familiilor vulnerabile.

Beneficiarii

Proiectul „Îmbunătățirea calității vieții familiilor vulnerabile din raionul Ștefan Vodă, prin crearea rețelelor de ajutor reciproc” include reprezentanți ai categoriilor defavorizate (familii sărace și cu mulți copii, persoane cu dizabilități), membri ai administrației publice locale din satele Volintiri, Popeasca și or. Ștefan Vodă, ONG-uri active în domeniul social, servicii sociale de stat, asistenți și lucrători sociali etc. Activitățile rețelelor sînt ghidate și susținute de Secția Raională de Asistență Socială și Protecție a Familiei. Componenta rețelelor este una dinamică și flexibilă. Inițial, din cadrul lor făceau parte cîte 30 de persoane din fiecare localitate, acum numărul beneficiarilor variază în funcție de capacitatea membrilor de a atrage și a menține noi beneficiari.

Asigurarea durabilității și extinderii proiectelor

În scopul durabilității și extinderii rețelelor, beneficiarii proiectului au fost instruiți în următoarele domenii: tehnici de organizare a grupurilor și rețelelor de ajutor reciproc; comunicarea – o modalitate de depășire a problemelor sociale; practici de promovare a parteneriatului social; legislația și beneficiile sociale în Republica Moldova; instituții și servicii sociale în Republica Moldova; organizarea ajutorului reciproc; tehnici de consiliere în situații de criză; organizarea campaniilor sociale.

De rînd cu formarea familiilor vulnerabile în subiectele menționate mai sus, Centrul Pro Comunitate în parteneriat cu Facultatea de Asistență Socială, Sociologie și Filosofie a USM, care a oferit suportul teoretic necesar, a editat *Ghidul pentru Rețelele de Suport*

Unde-s mulți, puterea crește!

Reciproc care oferă informații referitoare la procedurile de solicitare a ajutorului social, date despre servicii sociale din raionul Ștefan Vodă și din republică, date despre organizațiile sociale și tipologia beneficiilor pe care le oferă etc. De asemenea, ghidul este un suport în activitatea de zi cu zi a rețelelor de ajutor reciproc.

Unul din principiile asistenței sociale la nivel de comunitate este de a pune la baza intervenției inițiativa venită din partea actorilor locali (asistent social, lucrător social, primar, preot etc.). Unificarea membrilor în cadrul rețelei a fost o procedură lentă și, prin urmare, membrii ei nici nu au observat cînd întrunirile cu cei care împărtășesc idei comune au devenit deja o obișnuință și o necesitate consimțită.

În ultima fază a proiectului, în localitățile pilot a fost organizat seminarul „Ce este ajutorul reciproc și cum poate fi organizat”. La seminar au participat membri ai rețelelor de ajutor reciproc, lideri locali, cadre medicale, asistenți sociali – coordonatori ai rețelelor la nivel local, precum și reprezentantul Centrului de Resurse pentru Gestionarea Investițiilor din or. Ștefan Vodă, care a monitorizat procesul de creare a rețelei la nivel de raion. În urma seminarului, beneficiarii au realizat importanța solidarității dintre membrii rețelei și capacitatea acestora de a identifica și valorifica resursele locale (jucării și hăinuțe oferite de familiile ai căror copii au crescut deja, rechizite pentru școală sau alte bunuri de necesitate stringentă pentru familiile social-vulnerabile, medicamente). În final, ei au afirmat că, de fapt, nu există „oameni fără probleme”, există oameni cu experiență mai mare în depășirea problemelor.

Membrii rețelei de suport reciproc din s. Popeasca învață împreună despre drepturilor lor

Secvență de la seminarul „Ce este ajutorul reciproc și cum poate fi organizat”

Rezultate

Un rezultat important al proiectului este faptul că beneficiarii și-au schimbat atitudinea față de ei înșiși. Anterior, cei mai mulți dintre ei considerau problemele sociale cu care se confruntă drept probleme personale, cel mai mare obstacol în depășirea acestora fiind insuficiența resurselor financiare. Aparența la rețea, însă, i-a făcut să conștientizeze că resursele cele mai valoroase în cadrul grupului de ajutorare se bazează pe solidaritate, spirit de apartenență la o comunitate și schimb de experiență.

Din confirmările asistenților sociali, odată cu constituirea rețelelor de ajutor reciproc membrii acestora solicită mai des informații privind asigurările sociale de stat și legislația în domeniu, procedurile de angajare în cîmpul muncii, datele de contact ale organizațiilor sau instituțiilor care oferă consultanță juridică etc.

Concluzii preliminare

Abilitățile de sprijin reciproc, de utilizare a diferitelor mijloace de informare, tehnici de mediatizare sînt binevenite

a fi formate în comunitățile rurale înainte sau concomitent cu implementarea proiectelor de dezvoltare. Pentru că, de fapt, succesul proiectelor de dezvoltare comunitară se bazează pe spiritul de participare dezvoltat și pe capacitatea de colectare a resurselor din cadrul localității, de identificare a oportunităților de finanțare din exterior.

În acest sens, avem convingerea că rețelele de ajutor reciproc vor deveni în comunitățile din Republica Moldova o tradiție de consolidare a resurselor pentru a contribui la creșterea calității vieții, în general, și la bunăstarea fiecărui membru al comunității, în particular.

PROGRAMUL DE GRANTURI MICI PENTRU SUSȚINEREA ACȚIUNILOR DE TINERET

Direcția Programe pentru Tineret în cadrul Ministerului Educației și Tineretului al Republicii Moldova a lansat programul de granturi mici pentru susținerea acțiunilor de tineret. În cadrul programului de susținere a acțiunilor de tineret vor fi finanțate proiecte care au următoarele misiuni:

- dezvoltarea asociativității și stimularea participării;
- facilitarea accesului la informație și servicii;
- promovarea educației neformale;
- sporirea șanselor de angajare a tinerilor
- în câmpul muncii;
- promovarea modului sănătos de viață;
- evaluarea corespunderii politicilor de tineret la nevoile tinerilor.

Proiectul și anexele se prezintă într-un plic sigilat la adresa Ministerului Educației și Tineretului, Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale 1, cu remarca "Program de granturi mici". Termenele limită de prezentare a proiectelor sînt specifice pentru fiecare subprogram.

Activitățile din cadrul proiectului trebuie planificate nu mai devreme de o lună de la data limită respectivă. Ministerul Educației și Tineretului NU transferă grantul obținut pe contul organizației cîștigătoare sau a liderului grupului de inițiativă, ci direct la prestatorul de servicii / agentul economic.

Informații suplimentare:

Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova, MD-2033, Republica Moldova, Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, Tel.: +373 (22) 23-33-48, Fax: +373 (22) 23-35-15, e-mail: consilier@edu.md, http://www.edu.md

Charles Stewart Mott Foundation

focuses on those former Soviet Union (FSU) countries that will share a border with the enlarged EU - Russia, Ukraine, Belarus and Moldova.

In order to complete the transition to democracy, we believe that it is critical to foster vibrant civil societies, where Russians, Ukrainians, Belarusians and Moldovans are free to associate and independently undertake civic activity; have an interest in, and sense of responsibility to, their community and society; engage in the public sphere for the common good; and value each individual with respect for his/her rights.

The mission of the Civil Society program is to support efforts to assist in democratic institution building, strengthen communities, promote equitable access to resources, and ensure respect of rights and diversity.

Due to operational and budgetary constraints, we work primarily with organizations that work on a national or broad regional level, are well-established institutions with a track record of success, and link local level issues with broader policy input. Proposals may be submitted all year round.

For more information

please, read Charles Mott Foundation's Civil Society Program guidelines on <http://www.mott.org/programs/cs-guidelines.asp#3>

Ambassade van het
Koninkrijk der Nederlanden

СОЦИАЛЬНЫЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ И МОЛДОВЕ (МАТРА)

С начала 90-х годов Министерство Иностранных Дел Нидерландов приступило к реализации программы Матра, в рамках которой оказывается поддержка социальным преобразованиям в странах Центральной и Восточной Европы. Программа Матра охватывает своей деятельностью такие страны: Беларусь, Болгария, Хорватия, Республика Чехия, Эстония, Венгрия, Латвия, Литва, Польша, Румыния, Россия, Словакия, Словения, Турция и Украина. В 2006 году этот список дополнили Молдова, Грузия и Армения.

Программа Матра содействует установлению принципа верховенства закона в странах с тоталитарным прошлым, а также поощряет граждан принять на себя ответственность за формирование общества, в котором они живут. Программа содействует позитивным общественным изменениям в соседних с Нидерландами странах, активизации органов государственного и местного самоуправления, общественных организаций, а также связей между ними.

Программа Матра КАР

В рамках Программы малых грантов при поддержке Посольства Нидерландов (Матра КАР) финансируются маломасштабные местные инициативы. Предоставляется ограниченная помощь общественным организациям в таких областях, как защита прав человека, экология, культура, информирование общественности или образование.

Контактная информация Посольство Королевства Нидерландов в Киеве, Отдел Матра Украина, Киев, 01901, Контрактовая площадь, 7, Тел.: +380 44 4908 200, Факс: +380 44 4908 209, E-mail: kie@minbuza.nl (для: "программы Матра").

LED LIECHTENSTEIN DEVELOPMENT SERVICE

ЛИХТЕНШТЕЙНСКАЯ СЛУЖБА РАЗВИТИЯ (LED)...

- Предоставляет официальную помощь развивающимся странам от имени правительства Лихтенштейна;
- работает в основном в сельских районах в областях образования, здравоохранения и развития сельских местностей;
- в своей деятельности уделяет внимание равенству женщин, социальной справедливости и вопросам окружающей среды;

- является фондом населения и правительства Лихтенштейна, подлежащим частному праву;
- основана в 1965 году.

Приоритетные страны и секторы Регион Страна Сектор Eastern Europe and Asia Молдова Образование

Адрес: Im Malarsch 14, 9494 Schaan Liechtenstein Тел.: + 423 232 09 75; Факс: + 423 232 09 65; www.led.li; email: info@led.li

Informații suplimentare: <http://www.led.li/kurzportrail/ru.pdf>

BALKAN TRUST FOR DEMOCRACY

Program pentru întărirea instituțiilor democratice din Sud-Estul Europei, promovarea cooperării trans-frontaliere și dezvoltare politică, socială și economică regională

Balkan Trust for Democracy a fost creat prin colaborarea dintre German Marshall Fund of the United States (GMF), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Fundația "Charles Stewart Mott". Fondul a beneficiat de o contribuție adițională din partea Guvernului Greciei.

Balkan Trust for Democracy sprijină întărirea instituțiilor democratice din sud-estul Europei, promovează cooperarea trans-frontalieră și dezvoltarea politică, socială și economică regională.

Tarile eligibile sunt: Albania, Bosnia, Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Macedonia, Moldova, Montenegro, Romania, și Serbia, incluzând Kosovo.

Acest program nu are termen limită.

Balkan Trust for Democracy The German Marshall Fund of the United States Dobracina 44 Belgrad, Serbia și Muntelegru 11000
Telefon: 381 11 32 88 022 Fax: 381 11 3036 454, Email: balkantrust@gmfus.org
Informații suplimentare: <http://www.gmfus.org/grants/balkantrust.cfm>

ГЛОБАЛЬНЫЙ ФОНД ДЛЯ ЖЕНЩИН

Глобальный Фонд для Женщин поддерживает женские группы, чья деятельность направлена на улучшение положения женщин и девочек. Мы поддерживаем работу женских групп, работающих за пределами Соединённых Штатов Америки, выделяя небольшие и своевременные гранты в размере от 500 USD до 20 000 USD на общее развитие деятельности женских групп, а также на реализацию конкретных проектов. Мы придаем большое значение местному опыту, и уверены, что только сами женщины могут определить свои нужды и выработать решения, направленные на долгосрочные перемены. Группы, получающие нашу финансовую поддержку, работают в следующих направлениях:

- Построение мира и искоренение гендерного насилия
- Улучшение общего репродуктивного здоровья женщин
- Содействие участию женщин в общественно-политической жизни
- Обеспечение экономической и экологической справедливости
- Повышение доступа к образованию
- Развитие филантропии в поддержку социальных перемен

Подача заявки не ограничена никакими сроками.

Informații suplimentare:

The Global Fund for Women
1375 Sutter Street, Suite 400
San Francisco, CA 94109, USA
Tel (415)202-7640
Fax (415)202-8604
ecis@globalfundforwomen.org
<http://www.globalfundforwomen.org>

SMALL PROJECT FUND FOR MOLDOVA

THE NORWEGIAN EMBASSY TO MOLDOVA, LOCATED ÎN BUCHAREST, HAS A SMALL FUND FROM WHICH IT CAN SUPPORT PROJECTS ÎN THE REPUBLIC OF MOLDOVA.

The embassy welcomes a broad range of project proposals, from local, national and international authorities and non-governmental organizations. In most cases, the size of the grants ranges from EUR 1,000 to EUR 8,000.

The main target areas for project cooperation are:

- Democracy and human rights
- Gender and anti-trafficking
- Justice and home affairs
- Education, integration and cultural understanding

There are two application dates for submitting project proposals: March 1st and September 15th. We recommend you to contact the embassy at an early stage in the application process in order to discuss the proposal.

emb.bucharest@mfa.no

Ambasada S.U.A. Chisinau, Moldova

Strada Mateevici 103, Chisinau MD-2009, Tel: 373-22-408-800, Fax: 373-22-233-004

PROGRAMUL DE GRANTURI MICI PENTRU SUSȚINEREA INIȚIATIVEI DEMOCRATICE INFORMAȚIE GENERALĂ

Programul de Granturi Mici pentru Susținerea Inițiativelor Democratice a fost inițiat în 1994 ca un mecanism flexibil care ar permite ambasadelor americane să susțină dezvoltarea democrației în Europa Centrală și de Est, Eurasia și CSI. În Moldova, programul și-a început activitatea în 1996.

Granturile sunt acordate în special organizațiilor neguvernamentale și non-profit. Pentru a fi eligibil, fiecare solicitant trebuie să fie implicat în realizarea sau să intenționeze să realizeze un proiect care are ca scop consolidarea democrației și promovarea unei societăți deschise în Moldova.

Informații suplimentare:

Persoana de contact: Stelian Rusu, Coordonatorul Programului, Ambasada Statelor Unite, Secția pentru Cultură și Presă Str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, 57/1, et. II

tel.: 229950, 238548. e-mail: RusuS@state.gov, <http://www.usembassy.md/grants>

Piața ideilor inovatoare pentru tinerii din Ucraina-Belarus-Moldova 2008: Concurs de granturi

ALEGE-ȚI VIITORUL ASTĂZI:

Îmbunătățirea oportunităților de angajare în câmpul muncii și dezvoltarea unui mod de viață sănătos pentru tineri

Piața ideilor inovatoare este un program competitiv de granturi al Băncii Mondiale, care finanțează proiecte inovatoare de dezvoltare, de talie mică, printr-un proces de selecție deschis, transparent și bazat pe merite.

PIL pentru tinerii din Ucraina-Belarus-Moldova are două obiective principale: i) identificarea și sprijinirea ideilor inovatoare la scară mică, la nivel comunitar, printr-un proces deschis, transparent și competitiv, ii) crearea unei platforme pentru implicarea grupurilor societății civile, în special a celor angajate în problemele de dezvoltare ale tinerilor.

12 noiembrie 2007: Lansarea concursului în Ucraina, Belarus și Moldova.

18 ianuarie 2008: Termenul limită pentru toate propunerile (propunerile vor fi acceptate în limbile ucraineană, belorusă, română, rusă sau engleză).

februarie – martie 2008: Selectarea semifinaliștilor în fiecare țară participantă, prezentarea propunerilor complete (propunerile vor fi acceptate numai în limbile rusă și engleză). Selectarea finaliștilor de către juriul internațional.

3-4 aprilie 2008: Toți finaliștii sunt invitați la Piața ideilor inovatoare în Ucraina.

Mai multe detalii pot fi accesate aici: <http://go.worldbank.org/DBZDFGZKH0>

WINGS Global Fund for Community Foundations

V în prezentă vreme Global Fund oferă granturi în mărime de până la \$50,000 (în majoritatea cazurilor de \$5,000 la \$30,000) pe o perioadă de cel mult un an, ca pentru începătorii, dar și pentru activii dezvoltatori de fonduri locale, și, de asemenea, unde este necesar, pentru susținătorii organizațiilor și asociațiilor de fonduri locale.

Zăvăzătorii trebuie să trimită scrisoarea de intenție în mărime de cel mult **trei** pagini pe e-mail pe adresă info@wings-globalfund.org.

Scrieți ne despre proiectele voastre în 2008.

29 februarie 2008 June 13th 2008 October 25th 2008

Informații suplimentare: http://www.wings-globalfund.org/apply-overview-eligibility_ru.php